МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски горедскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

ЕРА 26 январь 1961 шу № 8 (2529) Мах 2 кеп.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета VII сесси

1961 шера 24 январе Грозне пионерий Двореце шозалгIа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета VII сесси хилар.

Сессе дийцар ер дешаш:

1. 1961 шера Нохч-ГIалгIай АССР халкъа боахам дегIабоалабара паччахьалкхен планах (докладчик Нохч-ГIалгIай АССР Паччахьалкхен плана председатель депутат Е. Брыксин).
2. 1961 шерарча Нохч-ГIалгIай АССР паччахьалкхен бюджетахи 1959 шерара паччахьалкхен бюджет кхоачашъярахи (докладчик финансай министр депутат Б. Дарсигов).
3. Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически республикерча района, города, поселка, аула, юрта къахьегамхой депутатий Совета депутат юхаваккхара порядках (докладчик республика закона хьакъехьарча предложеней комиссе председатель депутат Н. Асхабов).
4. Нохч-ГIалгIай АССР Конституце 63-чей, 76-чей, 85-чей статьяшта хувцамаш дарахи Лакхехьарча Совета Президиума указаш чIоагIдарахи (докладчик Лакхехьарча Совета Президиума бехктокхаме секретарь депутат М. Комаров).

1961 шерарча паччахьалкхен бюджета хьакъехьа содоклад йир сессе Лакхехьарча Совета бюджетни комиссе председатела депутата Т. Семеновас.

Хьалхарча шин дешах лаьца пренеех къамаьлаш цир депутаташа: Ш. Ш. Эпендиева, М. Ф. Артемова, П. И. Хащенко, Б. Ф. Сайко, В. Б. Удалова, К. Шепиевас, С. А. Плиева, Г. В. Калагова, М. И. Абубакарова, З. С. Дудника, Г. И. Илюхина, С. А. Арсанова, моттигерча промышленноста министра А. В. Висаитова, автомобильни наькъаш дехкачеи тоадечеи управлене начальника Л. С. Кулявчинске.

Дийцача дерригача дешаех лаьца законаши соцамаши тIаийцар сессе.

ЕРАШ БИЙЦАБ Н. С. ХРУЩЕВА

Сийле

Хийла

ДикагIбарий

Вай республике геттара дика бовзаш ба гIорбаьнна звеньевойш Зармаев Абдул-Саид, Музыкаева Малика, Кусиева Зайдат. Дукха ха йоаццаш уж байзар берригача мехка а: ССКП ЦК январьски Пленуме къамаьл деш цар цIераш яьхар Н. С. Хрущева.

Доккхий толамаш даьхад цар дIадахача шера. Шалински районерча «Джалка» яхача совхозерча Зармаев Абдул-Саида кулгалдеш йолча звенос 20 гектарах хIаране тIара 141,8 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуийцай, Наьсарен районерча «Октябра 40 шу» яхача совхозерча Кусиева Зайдата ший звеноца 30 гектарах хIаране тIара чуийцай 108,5 центнер, 15 гектара тIа дIайийначa хьажкIех хIара гектара тIара 105 центнер чуийцай Шалински районерча «Шалинский» яхача совхозерча Музыкаева Маликас. Семилетка шоллагIча шера иштта дика къахьегарах, хьайбай боахам дегIабоалабара лоархIамегIа йолча культура — хьажкIий говзанчаш уж хиларах даьд цар сий нов. Хрущева.

Укх деношка, берригa советски нах санна, Пленума решенеша дегаш гIоз а даьха семилетка кхоалагIча шера керда декхараш тIа а ийца, хургIолча ССКП XXII съезда сийна шерра социалистически яхь а йоаржаяь хьинаре къахьегаш ба гIорбаьнна звеньевойш.

— Кхы а доккхагIа декхараш тIаийцад са звенорча болхлоша, — яхаш дувц нов. Зармаева. — ДукхагIа хьажкIаш дIае еза, аьнна Н. С. Хрущева январьски Пленуме белгалдаьха дешаш дика кхета а даь, оаха лаьрхIад укх шера 200 гектара тIа хьажкIаш дIае. Царех 100 гектарах хIаране тIара 120 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуэцаргья, хIаьта вокх 100 гектара тIара мошача доакъара лаьрхIа хьажкIаш чуэцаргья, хIаране тIара 1000 центнер а эцаш. Денна дош харцхургдоацаш вIаштIехьбоаккхаргба оаха тхоай болх. ХIанз мамогга дукхагIа моттигера удобренеш а ехкаш хьажкIаш дIаювргйола участок кийчъеш да тхо.

— Соахкарчул дуккха чIоагIагIа къахьегаргдолаш ба укх шера са звеноцара болхлой, — йоах Кусиева Зайдата. — Пленума решенеша къаьстта белгалдаьккхад хьажкIаш геттара лоархIаме йолга. Цудухьа оаха низи хьинари ца кходеш ерригa тхоай говзал тIаяхийта къахьегаргда укх шера кхы а дукхагIа хьажкIаш чуэцара. Оаха дош лу хIара гектара тIара 135 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуэца.

— ЦIаккха а дицлургдац сона Н. С. Хрущева Пленуме къамаьл деш тхоай звено хоастаяь денош — йоах Музыкаева Маликас. — Оаха хьийга къа дайнадац. Дегаш гIоздаьнна ба са звено болхлой. Укх шера оаха лаьрхIад 30 гектара тIа хьажкIаш дIае. Цул совгIа, 12 гектара тIа шекар доаккха свеклаш а юргья. Соахкарчул дукхагIа чуэцаргья хьажкIаш!

Иштта къахьег дикагIчар. Къахьегамо сий даьккха бола хьажкIий говзанчаш семилетка кхоалагIча шера кхы а чIоагIагIа къахьегаргдолаш ба.

Керда декхараш толамца кхоачашде ка яйла шун, деза новкъостий!

Сурташ тIа: (лакхехьара лохехьа) Музыкаева Малика, Кусиева Зайдат, Зармаев Абдул-Саид.

ССКП XXII съезда сийна

Тха кхоалагIча нефтепромысла болхлоша семилетка шоллагIча шера план ханал хьалха—10-ча сентябре — кхоачашъяьй, Даьхенна планал совгIа дуккха мехкдаьтта а луш.

Уж доккхий толмаш даха йиш хиннай къаьнача скважинашка чIоагIа къахьегарах, 23-зза хица тIоа бохабарах.

Промысла коллектива юкъе къаьстта дика къахьегаш ба хIанз операторaш Попов, Колесников, Батыжев, Хамхоев, Григорьев, Кухоров, лаьттан кIалха ремонт ю Кокаев, Коков, компрессорни станце машинисташ Назаренко, Полященко, слесараш Рудяк, Пузенко, дуккха кхыбараш а.

ХIанз «Старогрознефта» нефтяникаша даь кхайкарал хьаллоацаш керда социалистически декхараш тIаийцад тха коллективо: семилетка кхоалагIча шера план 23-ча декабре кхоачашъе, Даьхенна планал дуккха а дукхагIа мехкдаьтта дала, къахьегама овсарле 3 процент лакхъе, лаьттан кIалха ремонт яра план 120 процент кхоачашъе, 9 скважине хица тIоаш дохаде.

Ше тIаийца декхараш сийленца кхоачашдара а коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара а хьинаре къахьегаш я цу промысла ерригa коллектив.

Я. МАМЕДОВ,
«Малгобекнефть» нефтепромыслови управлене кхоалагIча промысла заведующи.

* * *

ХIанз ССКП XXII-ча съезда накъа болхаш кхы а лакхара социалистически декхараш тIаийцад Курчалоевски районерча Ленина цIерахча колхоза къахьегамхоша.

Соахка доярка Тазбаева Кхокхас ше гIулакх деча хIара IаттагIара 3765 килограмм шура яьккхаяр. Укх шера коммунистка Тазбаевас дош деннад хIара Iаттагара 4 эзар килограмм яккха.

ДIадахача шера дика хьажкIаш хьувкъийтар Ильясова Жансаре кулгалдеча хьажкIаш лелаерий звенос. 15,5 гектарах хIаране тIара 68,2 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуийцай цо. 1961-ча шера кхы а доккхагIа декхар тIаийцад звено членаша.

Тхьамка леладеча Мустапаева Аьсета хIара гектара тIара 5 центнер тхьамка чуийцад семилетка шоллагIча шера. Укх шера Аьсета дош деннад хIара гектара тIара соахкарчул шозза дукхагIа тхьамка кхеде.

1960-ча шераца нийсдича 1961-ча шера кхозза дукхагIа дIаювргья колхозе шекар доаккха свекла. Абдулвагапова Хане лаьрхIад хIара гектара тIара 390 центнер шекар доаккха свекла хьалкхее. Тхоай дош кхоачашдергда оаха, йоах цар массане а.

М. ХАМХОЕВ.

Темпаш лох ца еш къахьег

ССКП аргIан йола XXII съезд хьаеллара баьча хоамо дегаш гIоздаьхача Грозненски крекинг-завода № 13—14 йолча установка коллективо чIоагIа къахьег укх деношка.

Съезда сийна «Старогрознефть» НПУ мехкдаьттахоша даь кхайкарал хьал а лоацаш керда социалистически декхараш тIаийцад установка коллективо. Цо лаьрхIад валови продукци арахецара задани 103—105 процент кхоачашъе, 2 процент электроэнергии пари кхобе, 6 процент хий кхоце, мехкдаьтта продукташ 2 процент мара ца йойта.

Завода № 13—14 йола установка Н. Островске цIи лелаеш я. Дукха ха йоаццаш установка коллективага Сочерча музее директор йолча Н. Островске йишас, Екатерина Алексеевнас письмо дайтад дIадахача шера даьхача толамех, январьски Пленума сийна баьча балхах, хIаьта дIахо йодача хана къахьегама овсарле лакхъяра, мехкдаьтта сийрда продукташ дукхагIа яхара къовсам мишта лоаттабе лерхI дувцаш дола письмо юхадайта яхаш дехар деш.

Установка болхлоша юха дахьийта письмо кийчдаьд. Цу тIа цар яздаьд планал совгIа дуккха тоннаш паччахьалкхенна шоаш продукци еннилга а, ССКП хургйолча аргIанарча XXII съезда сийна тIаийца декхараш кхоачашдергдолга а, цIаккха къахьегама овсарле лох ца йолийташ семилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъергйолга а дувцаш.

П. ПОПОВ.

Кхы а чIоагIагIа къахьегаргда

ЧIоагIа къахьегаш ба укх деношка Наурски района юрта боахама къахьегамхой. Колхозашка, совхозашка собранеш хул парте Центральни Комитета Пленума материалаш ювцаш. ЧIоагIа дог гIоздаьнна бар хьайбаш леладераш, комсаш лелаераш, кхашка балхаш дераш ССКП XXII съезд гулъергья, аьнна хьахезача. Съезда сийна лакхара социалистически декхараш тIаийду цар.

— Аз сай бригадерча болхлой цIерах дош лу, — йоах Кирова цIерахча совхоза бригадира Крутских, — комсаш 85-90 процент латаргIйолаш болх вIаштIехьбаккха.

Цу совхоза дикагIа болча механизатораша дош лу хIара дийнахьа йола нормаш 150 процент кхоачашъе, хIаьта шоайла яхье а бувл.

Парте XXII съезд гулъергья, аьнна хьахезача кхы а дикагIа болх бе лаьрхIар «Россия» яхача колхоза жа леладераша а.

— Дика болх беш я тха коллектив, — йоах жа леладеча бригада бригадира нов. Лабозанова. — Оаха лаьрхIад хIара 100 устагIа тIехьа 125 Iаьхар хьалкхебе. Жа дахкийтара е еза кийчо яьй. Аьхки ремонт яь, йIоахъяь кийчъяьй ерригa желаш ХасановгIар Махьмадеи Зелеи, хIаьта кIал тувса ча жа латтача моттиге тIаэзад. Тха бригада яхье яьннай воккхагIа вола жа Iу Зубайраев Ахьмад бригадир волча бригадаца.

ССКП XXII съезда толамца накъа бахара лакхара социалистически декхараш тIаийцад Ленина цIерахча колхоза хьайбаш леладераша а. Масала, вай республике цIи хеза волча жа Iуно Плотников Фомас дIадахача шера шозза жа дахкийтад, хIара бIаь жийна тIехьа 271 Iаьхар хьал а кхебеш. Цо кулгалдеча коллективо дош деннад укх шера а шозза жа дахкийта, хIара бIаь жийна тIехьа 275 Iаьхарг хьал а кхебеш, хIара устагIа тIера 7,3 килограмм тха дакхха.

— Парте XXII съезда накъа йодаш, — йоах цу колхоза Постной яхача юрта доярка Никитина Любас, — кхы а дукхагIа шура йоаккхаргья аз. Нагахьа санна дIадахача шера хIара IаттагIара 2562 килограмм шура яьккхаяле укх шера 3100 килограмм йоаккхаргья.

Хьалха Iаьсий даьча доаханна гIулакх де яхай дукха ха йоаццаш Каженова Вера. ХIаьта а лакхара декхараш тIаийцад цо — хIара IаттагIара 3000 килограмм шура яккха. Цу юрта берригача дояркаша дош деннад хIара IаттагIара 2800 килограммал кIезигагIа шура ца яккха.

Доккхий декхараш тIаийду парте съезда сийна комсаш хьалкхеча совхозий болхлоша а. Иштта Калинина цIерахча совхоза коллектив чIоагIа къахьегаш я мамогга дикагIа трактораш, иштта кхыйола техника ремонт яь йистеяккхара. Iаьсти комсаш дIайогIа 130 гектар лаьтта кийчдара, комсий кIотарташ нийлхъяра 1225 эзар гектар кийчъяра, планах 800 эзар мара йоаццаше а.

Хьинаре къахьегаш я «Советская Россия» яхача совхоза коллектив а.

— Тха совхоза къахьегамхоша, — йоах совхоза директора нов. Ситака, — дика къахьийгад дIадахача шера. Цхьабакъда, парте Центральни Комитета кхы а доккхагIа декхараш оттадаьд юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка. Цудухьа, даьхача толамех тоъам хила йиш яц. Совхоза ерригача коллективо дош лу 1961 шера наха 900 квадратни метр цIенош хьалде, ший низаца берий ясли, бани хьалъе, паччахьалкхенна 2700 тонн комсаш дIаяла. Планал 100 тонн дукхагIа хул из.

XXII съезда сийна тIаийца декхараш толамца кхоачашдергхиларах тешам луш ба района къахьегамхой.

Р. БОГДАНОВ.

Дукхагiа арахецаргья продукци

ССКП XXII-гIа съезд хургья, аьнна баь хоам чIоагIа раьза хинна тIаийцаб моттигерча промышленноста столярни хIамаш еча завода болхлоша. Керда декхараш тIа а ийца ханал хьалха уж кхоачашдара социалистически яхье яьннай завода коллектив.

Цо лаьрхIад вай хьамсарча парте съезд хьаеллача денга итт бетта план кхоачашъе, укх шера йола план 15 декабре кхоачаш а яь шу чакхдоаллаш планал совгIа 10 эзар сом мах бола столярни хIамаш арахеца.

Халача балхашта механизаци яро, керда техника балха юкъеяхьаро торо хулийтаргья балха денах бизза пайда эца, соахкарчул 6,2 процент къахьегама овсарле лакхъе.

Еррига торонаш оарцагIйоахаргья

ХIанз массайолча моттигашка Пленума яь решенеш кхоачашъяра хьинаре къахьегаш ба вай республикера къахьегамхой. Укх деношка Урус-Мартановски районерча «Горец» яхача совхозе дIадахача шера даьха толамаш дувцаши ССКП XXII-ча съезда сийна керда социалистически декхараш тIаэцаши комсомольско-кагирхой собрани хилар. Цига къамаьлаш дараша белгалдаьхар совхозерча комсомольцашеи кагирхошеи дIадахача шера даьха толамаши балха юкъе хинна кхоачамбоацараши.

Комсомольски организаце секретара нов. Томаева аьлар, доккхий толамаш доахаш дика къахьийгад дIадахача шера вай совхоза комсомольцашеи кагирхошеи. Царех ба комбайни агрегата тIа болх беш бола Музаеви Джаватхановi. Нормах 18 гектар мара ялат хьакха ца дезача 22—23 гектар хьокхаш болх баьб, цул совгIа цар комбайнаш даиман тоаяь болх беш хул.

Иштта дика болх барах вай ерригача районе бовзаш ба хьажкIаш лелаю звеньевойш Чурчаева, Шахиев, Бараев иштта кхыбараш.

Ала дезаш да Бараева дIадахача шера хIара гектара тIара 86 центнер хьажкIаш а яьха районе хьалхара моттиг яьккхалга. Кхы а ба совхозе дика болх беш комсомольцаши кагирхойи. Царех ба хIара IаттагIара 3010 килограмм шура яьккха дояркаш Шовхаловаи Акбулатоваи, свекловодаш Анзороваи Лорсановаи, цар хIара гектара тIара 350 центнер свекла кхеяьй.

Собране къамаьл даьча совхоза 1-ча отделене свекла лелаеча звеньеваяс Пинчуева Булане аьлар: тхоай отделене хиннача собране аз тIаийца декхараш 250 центнер свекла кхее, аьнна дар, хIанз вай ерригача совхоза комсомольцийи кагирхойи собране аз дош лу хIара гектара тIара 350 центнер шекар доаккха свекла кхее.

ДIахо Пинчуевас дийцар тIаийца декхараш сийленца кхоачашде вIаштIехьдаргдац, нагахьа санна тхоай говзал оаха лакх ца йойя яхаш. Цудухьа сайрийнарча агротехнически курсашка деша ух тхо. Цунах тарра бола новкъостий кхы а дуккха ба цу совхозе.

Юрта боахама дукхагIа долча доакъоех толамаш даьхадале а, тIаийца социалистически декхараш дерригаш а кхоачаш ца даьлга белгалдаьккхар собране къамаьлаш дараша, хIаьта дIадахача шера хинна кхоачамбоацараш юкъера дIадахара наькъаш а дийцар. Собране дакъа лаьцача берригача «Горец» яхача совхоза комсомольцашеи кагирхошеи укх шера кхоачашде керда социалистически декхараш тIаийцар. Иштта, цар лаьрхIар 1961-ча шера 156 гектара тIа лоаццача хана хьажкIаш дIа а йийна, уж дика кхее, хIара гектара тIара 55 центнер ялат дакхха, 378 гектарах хIаране тIара 320 центнер шекар доаккха свекла яккха, кхашка 6000 тонн удобрени дIаяхьа, цхьоалагIча феврале ерригача юрта боахама инвентара ремонт яь яккха, юрта боахама культураш яхарга дIабодамах планах оттабаьчул 16 процент лохбе, хьажкIаши свеклаи лелаяра дикагIа йола опыт дIайоаржаеш йола школа хьаелла. ХьажкIаши свеклаши дикагIа хьалкхеяра къонача хьажкIаш лелаерий совхозни штаб вIашагIйолла.

Цун декхар да хьажкIаштеи свеклаштеи гIулакх мишта ду хьежа, балха юкъера кхоачамбоацараш дIадаха, тIаийца декхараш мишта кхоачашду хьежа.

Доккхий а бехктокхаме а декхараш да совхоза кагирхоша тIаийцараш. ХIанззе а чIоагIа терко тIаяхийта еза цар дIадахача шера цхьадола декхараш кхоачаш ца дара хиннача бахьанашта. ТIаккха вIаштIехьдаргда кердача шера кхы а дикагIа къахьега. Цу гIулакха керттерадар комсомольцаши кагирхойи вIаший барт болаш, къахьегама дисциплина дика йолаш, шоашта хьалхашка латта бехктокхаме декхараш кхетадеш хилар долгах дийцар «Горец» яхача совхоза партийни организаце секретара нов. Магомаева.

ССКП XXII-ча съезда сийна тIаийца керда социалистически декхараш сийленца кхоачашдергдолаш чIоагIо йир совхоза комсомольцашеи кагирхошеи.

Г. ЗАКРИЕВ.

Каргалински района Каргалинскии Бороздиноковскии станицашкарча комсомольцаша Фрунзе цIерахча колхоза къахьегамхошта новкъостал де лаьрхIар. Кхашка моттигера удобренеш яхкара воскресник а даь арабаьннавар 30 комсомолец.

ЧIоагIа къахьийгар воскресникe арабаьннараша. Цхьан дийнахьа 50 совгIа тонн удобрени йиллар цар кхашка.

Кхашка удобренеш яхкара районни комсомольски организаце месячник оттадаьд.

Сурта тIа: Фрунзе цIерахча колхоза кхашка удобренеш ехкаш боахк комсомольцаш.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ДоттагIало новкъостал ду царна

Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза жа леладерашта юкъе дикагIа вола жа Iу ва Култаев Исмейла. 12 шу да цо жа доажаду. Гаьнарча даьгIенашка жа доажадеш ва из. ЧIоагIа дукха беза цунна ший болх, хIаьта жа Iушта а дукха веза из.

Семилетка кхоалагIча шера лакхара декхараш тIаийцад Култаева: хIара 100 жийна тIехьа 135 Iаьхар хьалкхебе, хIара устагIа тIера 5,4 килограмм тха дакхха.

— ЦхьоалагIа шу мара дац дахка жерч аз лоладу, — йоах Алаев Висхана, хIаьта а Култаев Исмейлийца яхье вала безам ба са. Аз дош лу хIара бIаь жийна тIехьа 125 Iаьхар хьалкхебе, 5,2 килограмм тха даккха хIара устагIа тIера, хIаьта кагий жа дика тоаденна а долаш хьалкхе а даь дIадала.

Култаева Iулаца 708 устагIа ба, Алаев Висхана Iулаца—691. ЧIоагIа доттагIал леладу цу шин жа Iуно шоайла. Цо чIоагIа новкъостал дир царна Iана дикка кийчо яра. Култаев Исмейли балха говзал хьа а ийца Алаев Висхан дахкаргдола жа хIанз хьахоржаш ва.

ХIара денна шерлуш латт царна юкъера социалистически яхь. Жа Iуй Култаев Исмейлеи Алаев Висхани шоаш тIаийца декхараш толамца кхоачашдергхиларах дог тийша ба.

М. ЩЕРБАКОВ.

Моттигерча Советий хоржамашка

Дика кийчо яьй

Дика кийчо яьй Сталински районе моттигерча Советашкарча хоржамашта. Районе 27 хоржама участок кийчъяьй, къаьст-къаьста помещенеш а енна, хӀьта общественноста низаца кийч а яьй уж.

Сталински районе вӀашагӀъеххай округаш: районни Совете деча хоржамашта 133, городской — 88, Чернореченски поселкови Совете деча хоржамашта 50.

Районерча предприятешкеи учрежденешкеи хиннача собранешка участкай а округий а харжара комиссешка кандидаташ хержаб, участкай комиссешка 263, райсовете деча хоржамашта йолча окружни комиссешка — 665, горсовете деча хоржамашта йолча окружни комиссешка — 440, поселкови Совете деча хоржамашта йолча окружни комиссешка хержав 250 кандидат.

Районерча къахьегамхоша хоржамий комиссешка хержаб дикагӀа бола производственникаши общественникаши. Царна юкъе ба Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода штукатур Ю. Игнатова, цу заводера маляр А. Керенцева, крекинг-завода йоккхагӀа йола лаборантка М. Тупицина, Грозненски ТЭЦ турбина машинист Я. Печерица, № 6 йолча СМУ бетонщица А. Красева, Новогрозненски ТЭЦ электромонтер В. Борисова, № 35 йолча юкъерча школа хьехархо В. Андрюшина, иштта кхыбараш.

Йистедоалаш латт харжархой спискаш оттаяр. Из боккхача лоархӀамера болх кхоачашбеш ва районе активацара 450 болхло.

21 январе денз болх бе йолаеннай къахьегамхой депутатий Сталински районни Совете деча хоржамашта йола хоржама районни комисси. Хоржамий комиссешка кандидаташ харжарах долча протоколашца балхаш деш я из хӀанз.

И. НИКОЛАЕВ.

Агитаторий семинар

«Красный молот» яхача завода партийни организаце дика дӀадоладаьд къахьегамхой депутатий моттигерча Советий хоржамашка кийчо яр: Укх деношка укхаза хилар агитаторий семинар. Агитаторашта хоржамий хьакъехьара инструктивни доклад йийшар парткома секретара заместитела нов. Литвина.

Семинаре методически хьехамаш дир агитаторашта. Укхаза дийцар хоржамех дола закон а, Москве хиннача коммунистически болхлойи партей викалий Совещане материалаш а, январьски Пленума материалаш а харжархошта дикагӀа хьехаргйола наькъаш.

К. ТИМОФЕЕВ,
Грознера «Красный молот» яха завод.

Украински ССР. Мелара а технически гӀулакхашта а эшача хица индустриальни Харьков ӀалашгӀяра 4 километр дӀоахал а долаш сунт тохаш латт Северни Донец яхача хи тӀа. Северни Донец яха хий дӀа а къайла, бӀаьш миллионаш кубометраш хий чухурсдолаш Печенежски водохранилище хьаергья цу сунто.

ХӀанзале а 450 эзар кубометр лаьтта хьа а даьккхад, 25 эзар кубометр аьшк-бетон а йиллай цига. Хий чудехкаш хургйолча сунта арматурана монтаж еш латт. ЛаьрхӀа хинначул дуккха а хьалхагӀа балхаш йистедаха дош деннад строителаша.

Сурта тӀа: хий чудехкаш йолча сунта арматура монтаж.
П. МОРОЗА сурт.

ТАСС фотохроника.

Пайда эца ерригача торонех

Дика къахьийгад дӀадахача шера «Старогрознефть» НПУ Шамилев ГӀапур Вагапович директор волча кхоалагӀча промысла коллективо. Цхьа барт болаш, безаме къахьегаш ерригা коллектив хиларах доккхий толамаш даха йиш хиннай цунга. Мехкдаьтта даккхара план тӀехкхоачашъяьй. Планал совгӀа даьккхад дуккха мехкдаьтта, 557 тонн газ. Къахьегама овсарле 2,2 процент лакхъеннай, продукцега дӀабода мах лохбеннаб 3,5 процент. Пачхаьлкхен рузкъа ходаьд цаӀ ах миллион сом.

Скважинашка ду балхаш дика вӀаштӀехьдахарга хьежжа йиш хургья мехкдаьтта дукхагӀа даккха. Ала дезаш да геолого-технически служба чӀоагӀа къахьийгалга. ДӀадахача шера цхьа эзар совгӀа тохкамаш даьд цо ерригача болх беш йолча скважинашка. Цу тохкамашца торо хилийтар хӀара болх беш йолча скважинашка балха технически режим нийса лелае, цунга хьежжа дукхагӀа мехкдаьтта даккха.

1960 шера 198 геолого-технологически мероприяти яьй. Иштта, цхьайтта скважинашка лакхерча тӀоанашта бурув тоха болабеннаб. Йиъ скважинашка цхьатарра шин тӀоана бурув тох. Болх ца беш лаьтта итт скважина болх бе дӀайолаялийтай, 56 скважинашка цемент техай.

Массехк мероприяти яьй дӀадахача шера производственни процессашта автоматизацеи диспетчеризацеи яра. Цар торо хилийтай 54 болхло мукъа а валийта, кхычахьа болх бе дӀахьожаве, хӀьта 635 эзар сом рузкъа а кходаьд.

Геолого-технологически мероприятеш ярах промыслана планал совгӀа эзараш тоннаш мехкдаьтта деннад.

Къаьстта дика къахьегаш хиннай скважинашта лаьттан кӀалха ремонт ю бригадаш. Шера йола нормаш кхоачашъяьй цар 114,8 процент. тӀайийцача декхарех 110 процент мара йоацпаше а. ДикагӀа йолчарех я операторий Федуловеи Мещеряковеи сменаш. Шера йола нормаш 125-130 процент кхоачашъяьй цар.

Шоай низ ца кхобеш къахьегаш хиннаб операторш Д. Поставной, А. Шовхалов, М. Атарщиков, Н. Мурадян, П. Сухоплещенко, слесарь А. Фролов.

Уж доккхий толамаш дахара чӀоагӀа къахьийгад промысла рационализатораша а. ТӀехь-тӀехьагӀа дукхагӀа хулаш латт уж. ХӀанз 70 рационализатор ва. Цар еннача 141 предложенех 58 предложени балха юкъейоалаяьй, шера 187 эзар сом пайда беннаб цар.

Шерра социалистически ях1 йоаржаяьй промысла болхлошта юкъе коммунистически къахьегама бригадайи ударникийи сийлен цӀи яккхара. Из цӀи яьккхай хӀанзале нов. Гончаров начальник волча мехкдаьтта доаккхача группа, скважинашта лаьттан кӀалха ремонт еча н. Красножаров мастер волча бригада, оператора нов. Сухоплещенко смена.

Цхьабакъда, кхы а доккхагӀа толамаш даха йиш хургьяр промысла коллективага, нагахьа санна массаза а эшаш йола материалаш тоъал хилча. Эшаш йола транспорт а 50 процент мара Ӏалашъяцар НПУ.

— Тоъал трактораш лац тхона, хӀьта бульдозер вӀалла а лац, — йоах скважинашта лаьттан кӀалха ремонт еча мастера нов. Финогина. № 256, 157 йола скважинаш айенначa моттиганка яда. Уж айенна моттигаш Ӏочухерцаш латт, мехкдаьттаи хинеи линеш лелх. Авареш хила кийчъенна латт высоковольтни передачай опораш а. Промыслаи «Старогрознефть» НПУ-и кулгалхой декхаройла ба цу тӀулакхашка хьежа.

— Хьалха, — аьлар воккхагӀа волча оператора, — промысле хьашйдора оаха балха тӀадувхаду барзкъаш. ХӀьта, хӀанз уж барзкъаш хьаийде ух тхо 36-ча участке. Цу гӀулакхо дукха ха йоаю. Хьадена барзкъаш хьаяздеш а дукха ха йоаю: хӀара барзкъана группа начальника кхоъ экземпляр йолаш требовани язъю. Из требовани а ийца промысла конторе вода болхло кулг яздайта. Ала дезаш да уж барзкъаш хьаийделга кхыча тайпара вӀаштӀехьдаккха дезилга.

— Дукха зехьа ха йоаю оаха, — йоах воккхагӀа волча инженера нов. Деркача. — ДӀадахача шера 42 эзар сахьат доадаьд скважинаша болх ца беш материалаш шоай ханнахьа Ӏалаш ца ярах. Ерригача торонех бизза пайда эцац оаха. Иштта, скважинашта лаьттан кӀалха дикка ремонт яц.

ХӀанз шерра социалистически ях1 а йоаржаяь, хьинаре къахьегаш я промысла ерригa коллектив ССКП XXII-ча съезда сийна тӀаийца декхараш толамца кхоачашдара. Цо дош деннад планал совгӀа 1000 тонн мехкдаьтта даккха.

И. МАЙОРОВ.

№ 2 йола „Агитатора блокнот"

ССКП Нохч-ГӀалгӀай обкома пропагандаи агитацеи отдело арадоахача «Агитатора блокнота» аргӀанара шоллагӀа номер кепа а теха араяьннай.

Номер дӀайолалу ССКП ЦК Пленум хьаелларах болча информационни хоамагара.

Блокнота тӀа арабаьннаб ССКП аргӀанара, «XXII съезд гулъярах» бола ССКП ЦК Пленума соцам.

«Вай ханарча хьалех партийни пропаганда декхарех» яха ССКП ЦК соцам арабаьнна шу дизара хетаяь кепа техай «Наха юкъе беча политически балха идейни боарам лакхбе, цун формаш тоае» яха редакционни статья.

«Беседа е» яхача рубрика кӀал кепа техай «Дунен социалистически система дегӀаяра керда этап» яха Ю. Попова статьяи «Семилетка кердача толамашка» яха Нохч-ГӀалгӀай совнархоза председатела М. Евсеенко статьяи.

Цул совгӀа блокнота тӀа араяьннай «Производственни а общественни а балха дукхагӀа юкъеоза кхалнах!» яха парте Грозненски городской комитета секретара В. Симарзина статья.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

Ханал хьалха

Дика чакхдаьккхад дӀадаха шу моттигерча промышленноста № 1 йолча химически завода коллективо.

Семилетка кхоалагӀча шера план ханал хьалха кхоачашъяра дола «Старогрознефта» НПУ болхлой кхайкарал хьал а лаьца ССКП XXII-ча съезда накъа болхаш керда социалистически декхараш тӀаийцад завода болхлоша.

Цар лаьрхӀад ССКП XXII-гӀа съезд хьаеллаш итт бетта план кхоачашъе. Валови продукци арахецара шера йола план кхоачашъе лаьрхӀад Советски Конституце денга.

Цул совгӀа химически завода коллективо лаьрхӀад къахьегама овсарле цхьа процент лакхъе, продукцега дӀабода мах планах лаьрхӀачул 0,3 процент лохбе, дӀадахача шерaца нийсийча цӀокий товара дикал 15 процент лакхъе.

Б. НОВОСЕЛЬСКИЙ.

«Малгобекнефть» нефтепромыслови управлене кхоалагӀча промысле воккхагӀа вола оператор ва Батыжев Паша.

Семилетка кхоалагӀча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически ях1 а йоаржаяь, хьинаре къахьегаш я промысла ерригa коллектив. Къаьстта дика болх бу цига нов. Батыжева.

Сурта тӀа: Батыжев Паша.

И. ПЛИЕВА сурт.

Комсомольций новкъосталца

Грознерча локомотивни депо ремонтни цехашкарча комсомольски собране дуъцаш хиннар цхьа дош дар: тепловозашта ремонт яра тепловозни цеха коллектива мишта новкъостал дергда. Бригада вӀашагӀ а елла сихха ремонт е дӀаотта, аьнна соцам бир комсомольцаша.

Болх бе ца безаш мукъадолча кӀирандийнахьа тепловозни цеха наӀараш хьа а йийле цига чуйоатӀа комсомольско-кагирхой бригада. Ӏуйрийна 10 сахьат даьлча боалабийя ремонт еча мошиге хьаоттабу «ТЭ-3» яха тепловоз. Сихха шо-шоай моттигашка дӀа а этте, болх дӀаболабу слесараша. Шоай болх йистебаьнначул тӀехьагӀа, тӀехьабисарашта новкъостал дора цхьабараша. Кхоъ ах сахьат даьлча ремонт йисте а яьккха, тепловоз цӀенбе этгар къона болхлой.

— Болабалийта! — хоам бу цеха мастера А. Костенкос. Турбах кӀуртессар тепловозо. Бокъонца хьажаь баьлар тепловозага, динза диса цхьаккха а хӀама кораданзар, геттара дика яьяр цунна ремонт. Къонача болхлоша шоай мукъача дийнахьа ремонт яьча тепловозана Грозне станце тӀехьатессар № 19 йола поезд.

Тӏкъаьннел дукхагӀча кагирхоша дакъа лаьцар цу тепловоза ремонт еча. Къаьстта дика балхаш дир цига В. Бойкос, С. Бокова, Д. Овчарова, В. Шопина, Ю. Рябцева, А. Черноштанова, иштта кхычар а.

— ССКП XXII съезда оаха луш дола хьалхара совгӀат да ер! — аьлар комсомольцаша.

Ханал хьалха ремонт яь а яьккха тепловоз арабоаккхилга дагадохарах а из кхоачашде новкъостал дарах а депо начальника ремонт еча дакъа лоацаш хиннача комсомольцаштеи кагирхоштеи баркал а аьлар, хӀьта дукккхача комсомольцашта совгӀаташ а делар.

Г. АНОХОВ.

Кердача толамашка

1960-ча шера валови продукци арахецара пачхаьлкхен план 109 процент кхоачаш а яь, семилетка чакхйоалача хана арахецийла, аьнна оттаяьр миссел продукци 1963-ча шера арахеца лаьрхӀад соттаяь мебель еча фабрика коллективо.

Старогрозненцаша дӀадоладаь патриотически гӀулакх хьал а лоацаш, семилетка кхоалагӀча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически ях1 а йоаржаяь, ССКП XXII съезда сийленца накъа бахара 1961-ча шера керда декхараш тӀаийцад соттаяь мебель еча фабрика болхлошеи инженерно-технически болхлошеи:

Валови продукци арахецара шера йола план 20-ча декабре кхоачашъе; керда техникеи дикагӀа йола технологии юкъейоалаярца къахьегама овсарле 2 процент лакхъе; продукцега шийга дӀабода мах 0,5 процент лохбе; планал совгӀа 20 эзар сома маьха продукци арахеца; рационализаторски предложенеш юкъекхувларцеи бедала кхом барцеи 10 эзар сома рузкъа кходе.

Къахьегама керда толамаш а доахаш, парте XXII съезда сийленца накъа гӀоргья тха фабрика коллектив.

С. ХАНБЕКОВ,
соттаяь мебель еча фабрика парторганизаце секретарь.

Машара а вахара а документаш

Культура ЦӀа дизза коммунисташ вӀашагӀкхийттабар укх деношка Ножай-Юртовски районе. Партактива собране Москве хиннача коммунистически болхлойи партей викалий Совещане балхах лаьца доклад йир ССКП Нохч-ГӀалгӀай обкома секретара нов. Чахкиева. Бокъонца собране хиннараш кхета а беш, даьшхар цо дунен халкъашта юкъера гӀулакхаши советски пачхаьлкхен арахьарча политика дешаши.

Пренеех къамаьлаш даьраша шоай коллективай цӀерах къоабалйир Московски Совещане материалаш.

— Январьски Пленума сийна хьинаре къахьийгача тха коллективо 157 процент кхоачашъяьй юрта боахама техника ремонт яра план, — аьлар РТС керттерча инженера нов. Элимхаджиева.

Горьке цӀерахча колхоза председатела заместитела нов. Байхаджиева аьлар: «Тха колхозерча къахьегамхоша дог раьза хиларца тӀаийцад Московски Совещане Заявлении Кхайкарали. Цу документаша новкъостал дергда дунен тӀа машар оттабара, наьха вахар тоадара».

ВЛКСМ райкома секретара нов. Шахбиева районерча комсомольцийи кагирхойи цӀерах баркал аьлар ССКП ЦК, машар бахьан долаш цо сийлахь балхаш дарах.

Собране къамаьл дир ССКП райкома секретара нов. Смирнова, Нурадилова цӀерахча колхоза парторганизаце секретара нов. Саидатханова, иштта кхыбараша.

Совещане болх къоабалбарах йола резолюци а ССКП ЦК-га дохьийта письмо а тӀаийцар собране.

В. МАГОМГАЗИЕВ.
Ножай-Юрт.

Пропагандисташа методика Ӏомаю

Укх деношка ССКП Наьсарен райкома политпросвещене кабинете гулбеннача пропагандисташта Москве хиннача коммунистически болхлойи партей викалий Совещане материалаш Ӏомаярах йола методически доклад йир Нохч-ГӀалгӀай пединститута директора, философски ӀилмайI кандидата нов. Г. М. Степанова.

Цо, бокъонца чулоацам башха а боашхаш, Совещане материалаш а уж дикагӀа Ӏомаярах йола методика а йийцар.

Саррахьа балха ди даьнначул тӀехьагӀа, «Назрановский» совхоза центральни усадьберча болхлошта Московски Совещане итогех йола лекци а йийшар нов. Степанова.

Болхлоша боккхача теркамца ладийгӀар лекцега, хӀьта лекци яьнначул тӀехьагӀа лектораге дукха хаттараш тийлар. Цу хаттарашта, болхлой дика дӀа а кхетабеш, доаггӀаш дола жопаш тийлар нов. Степанова.

Н. ПАШЕННЫХ,
ССКП Наьсарен райкома политпросвещене кабинета заведующи.

СОВЕТСКИ НАЬХА САКХЕТАМ ЛАКХБАР

Партийни, профсоюзни, комсомольски, кхыйолча общественни организацей керттера декхар да советски наьха сакхетам коммунистически уйланца лакхбар.

«ХӀанзарча хьалашкарча партийни пропаганда декхарех» ССКП ЦК баьча соцамах партийни пропаганда шеръяраи тоаяраи хинна ца Ӏеш, дикка новкъостал хилар массово-политически балха, къаьстта агитатораша беча балха.

Грозне предприятешка, учрежденешка, хӀьта иштта нах бахача моттигашка болх беш ялх эзар совгӀа агитатор ва.

Агитаторий болх чулоацам кӀоаргагӀа болаши, наха дикагӀа кхетабеши, наьха теркам дукхагӀа тӀаозаши хинна дӀаэттаб.

Старогрозненски районе 600 гаргга агитатор ва, царех 187 саг инженерно-технически болхло а волаш.

Беррига агитатораш 34 агитколлективана бекъалу. Хадданза цу агитколлективай балхага хьожаш я парте райкоми первични партийни организацеши. Масала, эксплуатаце шоллагӀча методий цеха агитатораша кӀиранIа цкъа беседа ю. Шоаш беш бола агитационни болх шоай цеха практически гӀулакхаца айхха бувз цар.

ШоллагӀча методий чотах мехкдаьтта тӀакхетара гӀулакх дика ца латташ ха яр. Из гӀулакх кхоачашде агитаторий новкъосталца цеха коллектив оарцагӀъяккха соцам бир партбюрос. Агитатораршта инструктивни семинар йир цеха начальника нов. Демина. Цо йийцар де оттадаь гӀулакхаш кхоачашде цеха йола торонаш, балха юкъера кхоачамбоацараш. Агитатораша дика дӀаболабир болх, цунах беркат а даьлар. Къахьегамхошта юкъе беча балха йоккха опыт йолаш ба дуккха бола агитатораш. Дика болх беш агитатораш ба нн. Ланцев, Яковлев, Козлов, Вайнтштейн, Чамоньян, кхыбараш а.

Агитатораршта инструктивни докладаш а участкашка политически технически темаех йола докладаш а яьй цеха инженерно-технически болхлоша нн. Демина, Селенина, Ермоленко, Реполовас, Сержантовас, кхычар.

Дикка массово-политически балха опыт я района кхыйолча первични парторганизацей. Идеологически болх дика барах хьахинна хӀама да ала йиш я Старопромысловски района къахьегамхоша боахама декхараш кхоачашдеча даьха толамаш.

Валови продукци арахеца йоагӀа пачхаьлкхен план ерригача районе лаьрхӀача ханал хьалха кхоачашъяьй, къахьегама овсарле лакхъяра задани тӀехкхоачашъяьй. Бурув тохача болхлоша планал совгӀа итташ эзараш тоннаш мехкдаьтта а деннад, массехк бӀаьш метраш бурув а техад. Цар тӀаийцача социалистически декхарел дикка тӀех балхаш да уж.

Теркам тӀабахийта мегаргболаш дика болх бу «Красный молот» яхача завода партийни организаце. Завода хӀара болхлочун политически сакхетам дукхагӀа лакхбе йиш хургйола массово-политически балха форма лех цо. Масала, ший гӀулакх дика довзаш, ше партийни бехктокхаме хеташ бу агитаторски болх цеха начальника нов. К. Д. Емельяненкос. Газет е журнал дешаш хул из болхлошта болх болабала 15—20 минут хьалха, е деликъийта хӀама дуаш.

Арахецача продукце хьакъехьа ше болхлошта беседаш еш нов. Емельяненкос ювц цу болхлоша арахеца продукци, из дика хьайича цунах доала беркат, во йича хула зе. Къахьегама хьал тоадарах а хьун материалаш кхоачамбалла хилийтарах а болхлоша дувцачунга ладувгӀ цо.

Производственни балха доккхий хьоккхамаш дахарах, коммунистически моральни гӀулакхаш дика леладарах, идейно-теоретически юкъара дешар лакхдеш, говзал лакхъеш хадданза болх барах нов. Емельяненко агитатор волаш болх беча № 16 йолча цеха коммунистически къахьегама цеха цӀи еннай.

«Красный молот» яхача завода болхлошта юкъе беча массово-политически балхага а хьежа, ССКП горкома бюрос «ХӀанзарча хьалашкарча партийни пропаганда декхарех» ССКП ЦК-а соцам кхоачашбеш заводской партийни организаце беш бола болх могабир, завода партийни организаце беча массово-политически балха опыт Ӏомае, цун опытах дикагӀдар шоай практически балха юкъедоаладе могадир ССКП Грозне райкомаштеи первични партийни организацештеи.

Ховш ма дий, ССКП ЦК-а РСФСР-а бюрос Нохч-ГӀалгӀай АССР-е кхалнаха юкъе кхоачамболлаш болх ца барах соцам баь хилар. Дувцилга яц цу соцамо Нохч-ГӀалгӀайчен партийни организацеша кхалнаха юкъе беш бола болх чӀоагӀгӀа тоабаь хиларах.

Кхалнаха юкъе беча балха ССКП ЦК-а РСФСР-а бюрос баьча соцамца хьалхле а лелаеш, цу балха хьакъехьара парте Нохч-ГӀалгӀай обкома указанеш кхоачаш а еш, кхалнаха производстве а общественни вахара юкъе а дикагӀа дакъа лоацаргдолаш болх баьб Грозненски городской партийни организаце.

Алхха Сталински района предприятешка болх беш я 23 эзар совгӀа кхалсаг, царех 500 совгӀа кхалсаг хьалхле лелаеча инженерно-технически балха тӀа я, 80 кхалсаг я проектнии Ӏилма-тохкамеи институтий йоккхагӀа йола Ӏилма сотрудники керттера инженери йолаш.

Грозне дукха кхалнах ба Советски Союза орденаши медалаши тийнна. Алхха 1959—1960 шерашка совгӀаташ денна 39 кхалсаг я, царех 5-на Ленина орден еннай, нефтемаслозавода установка начальника нов. Лепковскаяна Социалистически Къахьегама Турпала сийлен цӀи еннай.

Городе общественни вахара юкъе дика дакъа лоац кхалнаха. Нохч-ГӀалгӀай АССР-а Лакхехьарча Совета, городскойи районнии Советий депутаталла хержа 346 кхалсаг я.

ХӀанз отчеташ хулаши хьалхле лелаю партийни органаш хоржаши первични партийни организацешка секретаралла хержа 158 кхалсаг я, партийни бюрой членалла хержа 452 кхалсаг я, вешта аьлча первични партийни организацей бюрой членех диълагӀа дакъа. Комсомольски организацей секретарех 45 процент мехкарий ба. Профсоюзни советски балха тӀа хержа 35 кхалсаг я.

Промышленноста, транспорта, строительства дикагӀа бола болхлой — кхалнах ССКП-на юкъе ух. Грозненски городской партийни организаце парте члени члений кандидати йолаш 4346 кхалсаг я.

ССКП райкомашкеи дуккхача йоккхача предприятешкеи вӀашагӀъеххай кхалнаха юкъе болх бу хадданза йола комиссеш. Предприятешка кхалнаьха юкъара собранеш яьй, кхалнаьха советаш хержай.

Культура ЦӀеношкарча кхалнаьха Советаша дика болх бу. Химикий культура ЦӀено йиллача кхалнаьха совета дика сий ду Черноречье яхача поселкерча кхалнаха. Цунна хьалхле лелаеш я персональни пенсионерка йола нов. Г. В. Константинова. Цу совета членаша вӀашагӀтехай йоккха кхалнаьха актив. Цу коллектива новкъосталца бахача наха лекцеш еш, тематически кино-сайренаш ю, къонача цӀен-ноаношта сайренаш ю. Цу совета балха юкъе дика дакъа лоац нохчийи гӀалгӀайи кхалнаха Халухаевас, Магомадовас, Хакимовас, кхычар а.

Организованни боацача, бахача наха а кхалнаха а юкъе беча агитационно-пропагандистски балха доккха новкъостал деш йолча улицай комитеташа дикка лакхбаьб шоай болх.

Дукха ха йоаццаш ССКП горкома бюрос йийцар нн. Коти Арзуманови керте латтача Октябрьски района улицай комитетий болх. ЦӀагӀара лектореш вӀаштӀехьъяьхай цар.

ССКП ЦК-а РСФСР-а бюрос баьча соцамо маяххара кхалнаха юкъе болх бара гаьна латт гӀулакх хӀанз а. Кхалнаха коммунистически хьехам балара, уж общественни вахара юкъеозара, цар культурни боарам лакхбара, кхалсаг кӀезигьеш дола дӀаяхача заман во гӀулакхаш дӀадахара хӀанз а кхоачамболлаш болх бац.

«ХӀанзарча хьалашкарча партийни пропаганда декхарех» ССКП ЦК-а баьча соцам тӀа йоах, хӀара сагага дӀакхоачаргйолаш оттае еза пропаганда, кхыча дешаццa аьлча агитационно-пропагандистски болх бе беза предприятешка, стройкашка, учрежденешка, школашка баь ца Ӏеш, къахьегамхой бах-бахача, хӀара квартале, хӀара улицагӀа, хӀара переулке, хӀара цӀагӀа.

Грознера къахьегамхой бах-бахача агитационни болх беш ши эзар гаргга агитатор ва. Из болх беш я даим йола 38 агитпункт, хӀьта аьхки болх беш хилар 67 цӀагӀара лектори. Къаьстта боккха теркам тӀабахийта беза Октябрьски районе цӀагӀарча лекторий балха.

Агитатораш дукха беза хьаьший ба къахьегамхой квартирашка, царна дика хьехамаш тел агитатораша. Тайп-тайпара хаттараш ду къахьегамхоша шоай агитаторашка, цар мел даьча хаттара дика доашхаш жоп лу агитатораша. Цудухьа агитатора дукхагӀа хӀама Ӏомадара чӀоагӀа уйла тӀаяхийта еза, цунна городерча, республикерча, мехкарча боахама гӀулакхаш мишта лел довзийта деза. Цу гӀулакха лаьрхӀа ССКП Грозненски горкомо дуккха болх баьб агитаторашца. ССКП райкомаша агитатораршта дуккха совещанеши семинараши яьй.

Цхьабакъда, дуккхача парторганизацеша хадданза болх бац агитколлективашца.

Дукха ха йоаццаш ССКП горкома бюрос дийцар Грозненски химзавода партбюрос предприяте болхлоштеи гӀулакхерча нахаи юкъе беча массово-политически балха хьалхле леларах дола дош. Горкома бюрос гучадаьхар завода парторганизаце балха юкъера цӀенхаштта дола кхоачамбоацараш.

Партийни организацеша хӀанз шоай керттера уйла тӀаяхийта еза къахьегам дукха безаргболаш советски нах хьалкхебара. 1961 шера боахами культуреи дегӀайоалаеш доккхий декхараш кхоачащдергда Грозненски партийни организаце. ГӀулакха аьттув баргба наьха сакхетам лакха хиларга, цар политически къахьегамеи хьинар совдаларга, партийни организацей организаторскии массово-политическии болх дика леларга, шоай политически балха тӀа хӀара сага гӀулакхаш довзарга хьежжа.

Мамогта сихагӀа дӀадаха деза вай идеологически балха юкъера кхоачамбоацараш, кхы а чӀоагӀагӀа болх бе беза вай «ХӀанзарча хьалашкарча партийни пропаганда декхарий» хьакъехьара ССКП ЦК соцам чакхбаккхара.

Массово-политически болх чӀоагӀбара воай деррига низаш оарцагӀдаха деза вай. Болх дикагӀа байта беза парте горкомерчеи райкомашкарчеи лекторийи докладчикийи группашка, кхетамий общества организацешка, агитаторашка, театрашка, клубашка, культура Дворецашка, ЦӀе уголокашка, лоацца аьлча, партийни организацей кара мел долчунга. Массово-политически болх чӀоагӀбе безаш ба городской партийни организаци моттигашкарча советашка хоржамаш дара кампанена юкъеяхарах.

Города партийни организацей лоархӀамегӀа дола декхар да Московски Совещане документаш шерра дӀадовзийтар, Заявленеи Кхайкаралеи керттера идеяш хӀара коммуниста, хӀара советски сага бокъонца кхетаергйолаш вӀаштӀехьдаккха деза гӀулакх.

Коммунистий а вай мехка берригача къахьегамхой а вахара юкъе боккха политически лоархӀам болаш хургья 1961 шера 17 октябре хургйола вай парте XXII-гӀа съезд.

XXII-гӀча съезда кердача котталонашца накъа баха кийчбеннаб вай Даьхен къахьегамхой, семилетка кхоалагӀча шера заданеш тӀехкхоачашъяр духьа социалистически декхараш тӀаийдеш ба уж.

В. СИМАРЗИН,
ССКП Грозненски горкома секретарь.

Ханнахьа чакхъяккха ремонт

Укх деношка хиннача ССКП ЦК Пленума а 1961-ча шера октябрь бетта хургйолча аргIан йолча XXII-ча съезда а сийна доккхий балха толамаш доахаш ба Нохч-ГIалгIай АССР-а къахьегамхой.

Социалистически яхье а баьнна ханал хьалха трактораштa, юрта боахама инвентара ремонт яь а минеральнии моттигереи удобренеш кхашка дIайихьа а баьннаб цхьайолча совхозийи колхозийи къахьегамхой.

Цхьабакъда, МагIалбика района «Ингушский» совхозе-м боарам боаццаш паргIата ба бIаьстан балхашта кийчбалара. Дукха трактораш а юрта боахама инвентарь а я совхозе. Цига да воацилга ховргда ремонтни мастерскеш йолча коа вахача. Цига яда дукха мах бола тайп-тайпара юрта боахама машинаш, цхьаяраш мукх йиаь а ремонт янза а.

Ремонт тIехьа хIана яьннай, аьнна хаьттача совхоза директора нов. Бирюкова а совхоза керттерча инженера нов. Колпакова а йоах тракторaштеи кхыча юрта боахама инвентараи эша оатхалаш ца хиларах тIехьаяьннай из.

Мала хиннав-хьогI царна хьалхара эшаш йола оатхалаш Iалашье декхарийла вар? Дукха лаьттай ха йIайха а хоза а. Цу хана Бирюкова а Колпакова а бIаьстан балхий уйла яцар. Кхоачамбоацараш дукха да совхозе кулгалхоша теркал ца деш. Царех цхьадараш да механизаторашта спецовка ца ялар, иштта кхыдараш.

Кхы дикагIа латтац совхозе кхашка удобренеш яхкара гIулакх а. Планах 920 тонн минеральнии моттигереи удобренеш яхка декхарийла я совхоз. Цхьабакъда, январь бетта 20-ча дийнахьа 333 тонн мара яцар кхашка дIайихьар.

Республика кхыча совхозашка, колхозашка тоъаш йоаца минеральни удобренеш дIадахача а цул хьалхарча а шерашка денз хьайбай фермашта гонахьа латт. Иштта дукха да цига даьга кхо а.

Совхоза партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша новкъостал де деза из болх тоабара.

Б. БУЗУРТАНОВ,
(тха собкор.).

ЧIоагIа къахьег укх деношка «Назрановский» совхоза Пхьилекъонгий-Юртарча отделене механизатора Бабхоев Iаддарахьмана. Ший комбайна ремонт еш воал из хIанз. Говзача механизатора дика кхегаду комбайн ханнахьа ремонт яь яьккхача ца дойташ а ханнахьа а ялаташ чуэца ший вIаштIехьдаргдолга.

Сурта тIа: нов. Бабхоев ший комбайна ремонт еш воал.

И. ПЛИЕВА сурт.

ДукхагIа йоахаргья юрта боахама продукташ

Еррига а кхо шу мара ха яц Гудермесски района Орджоникидзе цIерах колхоз Iойилла. Дукха кхоачамбоацараш нийслора къахьегамхошта хьалхашка, цхьабакъда, халонех кхера ца луш дика болх барца тIайийца социалистически декхараш а массайола продукташ дIаялара шера план а ханал хьалха кхоачашъяьй колхозникаша.

Укх шера эггара хьалха 150 гектара тIа шекар доаккха свекла дIае лерхI колхоза къахьегамхоша. Цу гIулакха лаьрххIа хIанзале «Т-38» яха трактораши шекар доаккха свекла чуэцаш йола комбайнаши хьаийцай цар. ХIаьта из болх дика дIабахьара сеялкаш, культиваторaш, иштта кхьийола техника яхьаргйолаш а я колхозе.

ССКП аргIанарча XXII съезда сийна семилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяра а яхье довлара а «Старогрознефть» НПУ мехкдаьттахоша даь кхайкарал хьал а лаьца керда социалистически декхараш тIаийцад колхоза къахьегамхоша укх деношка хиннача собране. Цар лаьрхIад укх шера 250 центнер дулх дIадала, шура — 750 центнер, фуаш—70 эзар, тха — 20 центнер, гидуаргий даьтта — 2500 центнер, шекар доаккха свекла—3500 центнер, хIаьта паччахьалкхенга дулхи фуаши доххара декхараш съезд хьаеллача ден кхоачашдеи шура йоххара план сийлахь-боккхача Октябра 44 шу дузача ден кхоачашъеи.

Цул совгIа, укх шера хьувкъам дика хилийтара шекар доаккха свеклаи хьажкIаши дIае езача кхашка 700 тонн моттигера удобрени йилла, производстверча новаторий керда гIулакхаш юкъе а кхувлаш агротехнико яххача тайпара болх а беш хIара гектара тIара 16 центнер гурахьа дийна ялат чуэца, планах 14 центнер эца мара ца езача хIара гектара тIара 30 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуэца, хIаьта хIара гектара тIара 300 центнер шекар доаккха свекла чуэца декхар тIаийцад Орджоникидзе цIерахча колхоза къахьегамхоша.

Колхоза бригадашта юкъе шеръяьстта декхараш тIаийцад коммунист нов. Альгериев керте латтача бригада. Шоашта тIачIоагIъяьча 75 гектарах хIара гектара тIара 350 центнер шекар доаккха свекла, 50 гектарах хIаране тIара 35 центнер фуалъяьха хьажкIаш яха, хIара гектара тIара 12 центнер гидуаргаш чуэца лаьрхIад бригада членаша.

Доккхий толамаш даха лаьрхIад колхозо цхьаккха хьайба ца долийташ Iангара дахарца. ДоаггIача тайпара гIулакх а деш укх шера хIара Iаттагара планах 1400 килограмм мара яккха ца езача 1600 килограмм шура яккха, 100 Iатта, 135 Iасилга, 50 хьакхийна лаьрхIа помещенеш хьалъе, итт тонн дозал дола мухь оза тараз оттаде, цхьа эзар тонн ялат чуоттаде помещени хьалъе, массайолча хьайбаш чудоахкача помещенешка электрически свет чуйилла, агротехнически гIулакхаш Iомадара 46 болхло юкъеоза, иштта кхыдола балхаш де декхараш тIаийцад колхозникаша укх шера.

ХIанз йистедаьхад звенош вIашагIтохара балхаш. Свекла лелаяра 6 звено вIашагIтехай, хIара звено 25 саг чу а воагIаш. ХIара звенона тIачIоагIдаьд шиший кхаш. Чуийнна моттигера удобрени юллаш ба хIара звено членаш, агроном С. Шидаев кердача тайпара шекар доаккха свекла лелаяра хьехамаш деш ва хIанз.

Съезда сийна тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара низ кхо ца беш къахьега лерхI Орджоникидзе цIерахча колхоза къахьегамхоша,

В. КАЛАШНИКОВ,
Гудермесски района юрта боахама инспекце керттера агроном.

ССКП ЦК Пленуме дакъа лоацаш хиннараша дувц

Е. А. ДОЛИНЮК,
Социалистически Къахьегама шозза Турпал, Украински ССР-а Тернопольски области Мельнице-Подольски района Сталина цIерахча колхоза звеньевая

Аз 11 шера хьалхле лелаеча звенос кура хьажкIаш кхеяра, уж чIоагIа хьувкъаяра зIамига опыт Iоаяьяц. 1960 шу хьаэцаргда вай. Тха звенос 125 гектар хулача лаьтта хьажкIаш кхейир. «Закарпатский» яха хьажкIаш дIайийнача 20 гектар хулача лаьттара гектара тIара 167 центнер йизза кхаьча фуалъяьха хьажкIаш яьхар. «Одесский» яха хьажкIаш дIайийнача 105 гектар хулача лаьттара гектара тIара 982 центнер йоалаш моша хьажкIаш а тIехьа моша доакъар даьлар. Фуалъяьхача хьажкIий центнерага кердача ахчан 32 кепи дIадахар, хIаьта мошача доакъарга — шин кепигал кIезигагIа.

ДIахо йодача хана хьажкIаш чIоагIа дукхагIа яхара дикагIа болча хьажкIаш лелаеча болхлой опыт мехка шерра дIайовзийтанза яргIоацаш лерхI аз. Цхьабакъда, из гIулакх иштта деш дац. Тха звено база тIа дикагIа йолча опыта школа йиллай. Тхо долча деша ух мехка массайолча миIингера нах. Оаха хьийхача, дукхача наха дIагойтад шоаш Тернопольщине зехьа ца хиннилга. Тха кхашка а хьаже, цхьа хIама дIа а язийя, тIаккха шоаш дIаяздаьраш йIаьххача хана дIадуллаш бараш а нийслора.

ХIанз а тIехьа цхьабараштa хац юрта боахаме хьажкIаш мел лоархIам болаш я, къаьстта хьайбай боахаме. Со звеньевая йолча тха звенос дукха хьажкIаш яьхай. Уж бахьан долаш дика доакъарий база а йиллай тха колхозо, 5 эзар центнер хьакхий дулхи 68 эзар центнер шуреи яьккхай.

Опыто хьахьокх, кулг-кара болх а ца беш, силоса лаьрхIа йола хьажкIаш дуккхача лаьтта механизаторий хьалкхее йиш хургхилар. Цудухьа, тха колхозо лаьрхIад силоса дIаювш йола хьажкIаш тракторни бригада дIаяла, хIаьта звеноша ялата лаьрхIа йола хьажкIаш а лелаергйолаш.

1961 шера 100 гектар хулача лаьттара 1000 тонн ялата лаьрхIа хьажкIаш яхара декхар тIаийцад тха звенос.

В. САВОСТЬЯНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Т. АХУНОВА,
Социалистически Къахьегама Турпал, Ташкентски областерча Чиназски района Кирова цIерахча колхоза тракторно-полеводчески бригада бригадир

ЗIамига йиIиг со йолча хана, каст-каста укх тайпара сурт гора сона: боамби чуэца болабеннача хана, кхашта юкъе дIа мел хьежача бовкъамаш тIа а даьха, боагача малха кIал боамби лохьабеш боахкаш хулар кхалнах.

Дукха шераш дIаихад цу хана денз. ХIаьта тхьовра наха беш хинна хала болх хIанз машино бу.

Боамби боаккха машин лехкача механика говзал Iомае безам болаш со я аьнна тха колхозе дIахезача хана дуккхача наха цох ца а тешаш оалар сога, кхалсага гIулакх дац Iа карайийцар, аьле. ХIаьта а айса дIададоладаь гIулакх чакхдаккха мегар сона.

1959 шера, мугIарегIара колхозница йолча хана, ССКП ЦК декабрьски Пленуме йийхар со. Сий долча кремлевски трибунера аз дош делар 1960 шера машинаца 250 тонн боамби гулбе, аьнна. Шу чакхдаьлар. ЦIаьккха а юхаенай со Москве Пленуме, халкъа отчет ялар духьа. ДIадахача шера аз яьккхар «кIайча дошо» 322 тонн. Семилетка кхоалагIча шера 350 тонн яккха дага я со.

ЧIоагIа гIадъяхар со Узбекистанерча, Таджикистанерча, Туркменерча кхалнахеи мехкарашеи айса дIададоладаь гIулакх хьаллаьцалга хайча, боамби боаккха машинаш лехкаш цар болх беш хиларах. Шоана гучча тайпара, бакъхиланзар «кхалнаьха гIулакх дац из» яьха дешаш. Со ираз долаш я сона бовзаш а ца бовзаш а бола дуккха са новкъостий а санна, со ираз долаш я коммунистически общество хьалъеш долча дерригача советски халкъа юкъарча гIулакха юкъе тхоай хьаьналча къахьегамца дакъа лоацаш тхоаш хиларах. Доккха баркал хилда вай Коммунистически партенеи Советски правительстванеи хадданза цар тха, юрташкарча къахьегамхой, тха иразерча вахара йоакхо еш хиларах.

В. САВОСТЬЯНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Ялат хьувкъийтара

Лаьтташ тоадарга хьежжа мара ялаташ дика хьувкъац. Цудухьа, хIанззе а оарцагIдаьннад тхо цу гIулакха.

ССКП XXII съезда сийна шерра социалистически ях а йоаржаяь, хьинаре къахьегаш ба тха комсомольцаш. Оаха лаьрхIад совхоза шоллагIча отделене свекла дIаювргйолча лаьтта воскресникаш а деш моттигера удобренеш яхка.

Цу гIулакха оарцагIбаьннаб берригa комсомольцаш. ХIанзале 40 тонн моттигера удобренеш яхкай оаха кхашка.

Комсомольски воскресникаш долаш къаьстта дика болх беш хиннаб Бисултанов Майрбек, Абдулмуслимов Салам, Бачиев Гахи, дуккха кхыбараш а.

Кхашка сихагIа удобренеш яхкаь яхара чIоагIа къахьегаш ба тха комсомольски организаце берригa а комсомольцаш.

В. ДАДАЛОВ,
Шалински района «Джалка» яхача совхоза первични комсомольски организаце секретарь.

ЯЛАТ ДИКАГIА ХЬУВКЪАРГДА

Ховш да, ялат дикагIа хьувкъийтара эггара лоархIамера долчох цаI ханнахьа а дуккха а кхашка удобренеш яхкар долга. Кхашка ханнахьа удобренеш ехкача ялат дикагIа хьувкъийтара бола пайда дика кхетабеш вIаштIехьбаьккхаб из болх Шалински районерча «Джалка» яхача совхоза 1-гIча отделене. Укх шера цу отделене кхашка дIаяхьа езар 2500 тонн удобрени я, хIаьта хIанзале дIайихьар 1500 тонн совгIа я. Кхетамца лелабу из болх отделене кулгалхоша. ДукхагIа йола удобренеш тракторащца кхухьаргйолаш вIаштIехьдаьккхад. Геттара дика болх беш ва тракторист нов. Барщигов. Цун трактор даиман тоаяь а хул, хIаьта ше а вIалла юха ца увзалуш, Iуйреи сайреи ца къовсаш болх беш ва из. Къаьстта дика лелабу из болх цу отделене Зангаев Махьчис кулгалдеча бригада. Царел тIехьаюсаш яц Бахабиев Жалаудина кулгалду бригада а.

Цу совхозе болх дикагIа лелабеш а ший декхараш ханнахьа кхоачашдеш а я 4-гIа отделени. Цига хIанзале кхашка дIаяхьа езача 2500 тонн удобренех 1400 тонн дIайихьай. Еррига удобрени ханнахьа кхашка дIайихьа уж барг хилара шеко яц. Цу отделене болх дика бара белгалъяьнна я Умархаджиев бригадир вола тракторни бригада. Цхьабакъда, къаьстта белгалдаккха деза ерригача «Джалка» яхача совхозе кхашка удобренеш яхкара дола гIулакх во вIаштIехьдаьккха хилар. Планах цар кхашка дIаяхьа езар 13.000 тонн удобрени я, хIаьта цига ерригача совхозе тахханалца 5000 тонн удобрени мара кхашка дIайихьаяц. Из болх геттара во вIаштIехьбаьккхаб цу совхоза 2-гIча отделене. Цига еррига кхашка дIаяхьа езар 2000 тонн удобрени я, цар хIанзалца дIайихьар 302 тонн мара яц. ШоллагIча отделене санна во вIаштIехьбаьккхаб кхашка удобренеш яхкара болх 6-гIча отделене а. Цига еррига кхашка дIаяхьа езача 2500 тонн удобренех хIанз а ехьаяц 643 тонн мара.

ХIана лел из болх совхозе селла ледара? Из болх во лелара керттера бахьан да совхозе техниках бизза пайда ца эцилга, оттаяь график кхоачаш ца яр. Цу совхозе кхашка удобренеш дIакхахьа езаш 8 машин я, царех болх беш 4 мара яц. Цул совгIа шоаш Iойоассалуш йолча 18 тракторни прицепах болх беш 8 мара яц. Цу кхоачамбоацараша йоккха новкъарле ю лаьтташ лерттIа кийчдара.

Из еррига техника болх беш яларе удобренеш кхашка чехкагIа дIаяхьа вIаштIехьдаргдар совхоза отделеней.

Цу гIулакха йоакхо еш вац керттера инженер нов. Митин, тракторни бригадай бригадираш нов. Дудаеви Идрисови.

Во вIаштIехьдаьккхад кхашка удобренеш яхкара гIулакх «Шалинский» совхозе а. Совхоза кхашка еррига дIаяхьа езар 12.000 тонн удобрени я, хIаьта цига хIанзалца дIайихьар 4000 тонн мара яц. Къаьстта во вIаштIехьбаьккхаб из болх цу совхоза 5-гIча отделене. Цига кхашка 3900 тонн удобрени йилла езача 110 тонн мара йиллаяц.

Ерригача Шалински районе 25 эзар тонн моттигера удобренеш яхка езача 9 эзар тонн мара йиллаяц совхозий кхашка.

Уж гIулакхаш кхы дIахо ла мегаргдолаш дац. ХIанз берригa района къахьегамхой, транспорт оарцагIа а яьккха сихха вIаштIехьбаккха беза еррига юрта боахама культураш дIаюврг1олча лаьтташ тIа удобренеш яхкара болх.

З. ГЕЛИСХАНОВ,
(тха собкор.).

ХАННАХЬА КИЙЧДЕ ФУ

ДIахо йодача хана юрта боахам кхы а чIоагIагIа дегIабоалабара а юрта боахама культурай хьувкъам лакхбара а доккхий декхараш оттадаьд ССКП ЦК Пленумо къахьегамхошта хьалхашка.

ДIадахача 1960 шера вай республикерча дуккхача колхозашкеи совхозашкеи хьажкIий а иштта кхыдолча ялатий а дика хьувкъам хилийтаб. Масала, Сунженски района колхозаша 50 эзар гектара тIа дIайийначa хьажкIий кхашкара хIара гектара тIара 30 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуийцай, хIаьта района дерригача кхашкара юкъера лаьрхIача 18 центнер гурахьа дийна кIа чуийцар.

Доккхий толамаш даьхад «Горец» яхача совхозо. 600 гектарах хIара гектара тIара 34 центнер фуалъяьха хьажкIаш яьхай, хIаьта хIара гектара тIара 21 центнер кIа чуийцад совхозо.

ХьажкIаш дика хьувкъийтай цхьайолча звеноша. Иштта А-С. Зармаева звенос хIара гектара тIара 167 центнер фуалъяьха хьажкIаш чуийцай, хIаьта Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза звеньеваяс З. Кусиевас хIара гектара тIара 130 центнер фуалъяьха хьажкIаш яьхай. Цу массадолча боахамаша ший ханнахьа а дика а хьувкъаргдола гибридни фу дIадийнадар.

ХIанз укх шера ялатий хьувкъам дика хилийтара керттера декхар да ханнахьа тайп-тайпарча культурай фу кийчдар. РСФСР Министрий Совета решенех вай республикерча колхозашеи совхозашеи декхар тIаийцадар 1-ча феврале кхачалехьа юрта боахама культурай фу цIендаьдаккха. Цхьабакъда, из декхар кхоачащдара гIулакх геттара мела леладу.

Хьалха хьадоалача ялата фу во кийчдаьд Наьсарен районерча совхозаша. Наьсарен районе гIолла кена фу цIендара план 910 центнер яр, хIаьта цига хIанз а 190 центнер фу мара цIендаьдац. Иззамо гIулакх латт МагIалбика района колхозашкеи совхозашкеи а.

ДIаде кийчдаь фу дика тоадаь хила деза. Районашка хьежжа доагIаш дола фу дIадувш хилча 25—30 процент лакхлу хьувкъам. Цудухьа ши-ший моттигашка дIаде фу харжар, из дIаоттадаьча моттигашка ца талхийтар, укх гаргарча деношка дIаде деза дерригa фу цIендаь даккхар, массайола фу цIендеш йола машинаш шин сменах болх бергболаш гIулакх вIаштIехьдаккхар да керттера декхар. Цу гIулакха цахаддаш йоакхо е еза.

И. МАЛЬСАГОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама Министерства госинспекце керттера агроном.

Доккхий толамаш доахаргда

Хургйолча ССКП XXII-ча съезда доккхийча совгIаташца накъа бахаш лерхI Грозненски районерча къахьегамхоша. Масса а боахамашка тIаийцу керда социалистически декхараш.

Семилетка кхоалагIча шера «Ермоловский» коа тIара оалхазараш леладеча совхоза болхлочо В. Олюнинас дош деннад хIара котамгара 180 фуъ гулде.

ДIадахача шера цу совхозерча доярка Б. Бекхановас ше леладеча доахах хIаранегара кхо эзар килограмм шура яьккхаяр. 1961-ча шера нов. Бекхановас лаьрхIад 3500 килограмм яккха.

Вай республике цIи хезача Грозненски шурий совхоза жа Iуно М. Герасименкос дош деннад хIара 100 устагIанна тIехьара 145 Iаьхар кхебе.

№ 1 йолча шурий совхоза хьакхарч лелаераша Г. Борзенкоси Н. Ракитаси лаьрхIад дерригa дозал 2700 центнер долаш 3000 хьакха паччахьалкхенга йохка.

Шелковской района № 6 йолча жа леладеча совхозе вокххагIа вола жа Iу ва Манапов Менглиби. Дика доажаду цо жа. Массаза а дикагIа буц йола моттигаш лохаш хул из.

Семилетка кхоалагIча шера лакхара социалистически декхараш тIаийцад Манапова: хIара бIаь устагIанна тIехьа 125 Iаьхар хьалкхебе, хIара устагIанна тIера 7 килограмм тха даккха лаьрхIад цо.

Ше денна дош толамца кхоачашдара хьинаре къахьегаш ва Менглиби.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) Манапов Менглибии цун помощник Сербиев Хьамиди.

С. ШЕРИПОВА сурт.

ИШТТА ВIАШТIЕХЬБОАККХАРГБА ОАХА ТХОАЙ БОЛХ

Соахкара юртбоахама шу во чакхдаккханзар Сталина цIерахча колхоза къахьегамхоша. Дикка тIехкхоачашйир паччахьалкхенга дулх, шура, тха фуаш, кхыйола юртбоахама продукташ йоххара план. Жегара 9 миллион соми комсий боахамгара 6 миллион соми а бахьаш, берригa а 22 миллион сом пайда чубера колхозо соахка.

Шоай болх дика бовзаш бола нах хьалкхийнаб колхозе. Дуккхача шерашкахь доккхий балха толамаш доахаш хиларах вокххагIча 14 жа Iуна «жа леладара мастер» яха цIии 13 колхозника «комсаш лелаяра мастер» яха цIии еннай. 16 доярка я колхозе хIара Iаттагара кхоккха эзар килограммал совгIа шура яьккха, хIаьта гIорьяьнна йолча доярка Ефросинья Савельевна Авиловас ше гIулакх деш долча доахах хIара Iаттагара 4396 килограмм шура яьккхай.

Кхы а доккхагIа декхараш да 1961-ча шера тха колхозникашта хьалхашка латтараш. Чакхъяьннача жа леладерий, комсаш лелаерий, механизаторий, строителий, кхашкара балхаш дерий собранешка керда социалистически декхараш тIаийцад. Семилетка кхоалагIча шера валови дулх доаккхилга 850 тоннага, шура — 1722 тоннага, тха — 250 тоннага, комсаш — 1794 тоннага, фуаш — 450 эзарнега дIакхоачаде лаьрхIад. Паччахьалкхенга дохка лаьрхIад дулх — 600 тонн, шура — 1400 тонн, тха — 250 тонн, комсаш — 1550 тонн, фуаш — 300 эзар.

Боахама дерригача доакъошкара колхоза тIабоагIа пайда кердача ахчанца 2,5 миллион сомага дIакхоачабе лерхI оаха. Отчисленей чотах культура цIа, 30 сага лаьрхIа берий ясли, № 4 йолча ОТФ клуб, 10 жа Iуй цIа, № 2 йолча ОТФ медпункт, 10 жел хьалъе лаьрхIад. Шурий-товарни фермашка электрификации механизации ергья. Цул совгIа, 10 гектар сомий беши 80 гектар комсаши дIайоIаргья.

Уж доккхий декхараш кхоачашдара боахама деш дола кулгал тоаде, производства лоархIамегIарча доакъошта техника дукхагIа гарга йига лаьрхIад партийни организаце. Цу гIулакха вIашагIйолларгья шиъ тракторно-полеводчески бригада. Царех цхьа бригада хургья шурий-товарни фермашка балхаш деш, вож — сомийи комсийи бешамашка балхаш деш. Жа кхоабача боахама тIа вIашагIйолл 5 механизированнии 4 спаренннии бригадаш. Ткъаь денгара даьнна Iаьсий леладара къаьстта бригада вIашагIйолл.

Фермай, бригадий, колхоза кулгалдеш бодча болхлошта дола алапи цар шоай боахамгара яьккхача валови продукцега хьежжа тергдолаш да, хаьдда телаш хинна алапеш дIа а даьха. Боахамашта деш дола доал тоадергдола цхьа никъ ба из.

Бригадаш эргаяхаро дIадех юххьан цара партийни организацеш чIоагIъелга. ХIара отраслеви организаце партийни бюро вIашагIйоллилга соцадаьд парткомо. Уж йизза бехктокхаме хургья бригаде, ферме латтача гIулакхашта, къахьегамхошта юкъе политико-кхетама болх лелабара. Болх дикагIа тоабар духьа хIара жа Iуй бригаде а МТФ-е а беча балха бехктокхаме хургболаш коммунисташ хьожабаьб парткомо. Цар цига эшшаш бола политически а организаторски а болх лелабу, тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара хьайбаш леладерашта новкъостал ду. Шоашта тIабилла из болх дика кхоачашбу коммунисташа Данина, Пронькина, Василенко, Белякова, Базуркаева, иштта кхычар а.

Хьайбай боахамашкарча къахьегамхошка тайп-тайпара 550 газети 100-нел совгIа журнали ухилга вIаштIехьдаьккхад партийни организаце. Дуккхача фермашкеи жа Iуй бригадашкеи радиоприемникаш оттаяьй. Колхозера дикагIа бола кхалнах, хьехархой, лораш юкъе а боагIаш 5 бригада вIашагIъеллай кхалнаьха совето. Хьайбаш леладерий материальни хьал-торо мишта хьожаш, дунен халкъашта юкъе латтача гIулакхий хьакъехьа беседаш еш, даьша-ноаноша бераш мишта кхеду хьожаш, иштта кхыдола балхаш деш я уж бригадаш.

Хьайбаш леладерашта юкъе беча культурно-массови балха план оттаяьй парткомо. Бетта фермашка 25—30-зза кино хьокхаргда, 1—2-зза художественни самодеятельноста концерташ хургда, беседаш, докладаш ергья.

Комсомолагара новкъостал а эцаш кхоачашдергда партийни организаце хьалхашка латта декхараш. 120 комсомолеци, союзе боацаш дуккха кагийнахи, мехкарийи ба боахама масса даькъе къахьегаш. Царех дукхагIбараш хьокхаме балхаш деш, къахьегамхошта газеташ дешаш, царца кхетама болх лелабеш, культура цIен художественни самодеятельноста кружокашка дакъа лоацаш ба.

Юрта боахама продукташ дукхагIа яхара тIехьа лоаттабеча къовсама партийни организацена доккха новкъостал ду дуккхача тиражах арадувлаш долча колхоза газето. ДикагIбарий болх массанешта дIабовзийташ а мекъабараштa, йоаккхача хIамилгаца мара хьаштдоацараштa, къахьегама дисциплина телхаераштa критика еш а йола материалаш хул цу газета тIа.

Колхозникашта юкъе лелаеча партийно-политически а культурно-массови а гIулакхех доккха беркат доал. Хьайбаш Iангара доахилга лерттIа вIаштIехьдаьннад, жа даххара еш йола кийчо керттерча даькъе яь яьннай. Каьстта долалургда жа Iулаш вIашагIтохилгеи жа Iуй бригадашта механизаци елгеи. Комсий бешамашка 2,5 эзар тонн гаргга кхо диллад комсаш лелаераша. 150 гектара тIа гаьнашта юкъера йовкъаш аьхка а аьха а кийчъяьй.

Балха тIехьабусаш бац механизатораш а. БIаьсти кхашка дергдолча балхашта техника а юртбоахама инвентарь а дика ка а йоалаш кийчъеш ба уж.

Къахьегама хьинар айденна болча колхозникашкара, гIо а лохаш, 1961-ча шерара декхараш кхоачашдергда партийни организаце. Из хургда ССКП XXII съезда оаха луш дола совгIат.

Д. ТЕРЕНИН,
Шелковской районерча Сталина цIерахча колхоза паркома секретарь.

Кеннеди президента гIулакх хьаэцаш ва

ВАШИНГТОН, 21 январь. ТАСС корреспонденташ болча Г. Шишкинеи М. Сагатемянеи хоам бу:

20 январе вашингтонски ханах ди делкъийга кхаьчача хана (московски ханах 20 сахьат даьннача хана), ший гIулакхa тIа дIатIавахав керда, юккъьанца дензлаьрхIача 34-гIа вола Америка ВIашагIкхийттача Штатий президент Джон Фитцжеральд Кеннеди.

Къаьга шийла денош латт Вашингтоне. 19 январе саррахьа доладенна сахиллатца делхаш доккха диллача лайво хьалийзай улицаш. Кхоарга диллача лайла яхкийсача а шоай даьша цигга йитача а эзараш йолча автомобилаша дIалаьцад автомобилаш лела городера кертера наькъаш, цхьан боарамах шоай никъ бецарна новкъарле а еш. Низткъа нах юкъе гIолла чакх а бувлаш тротуараш тIа латтача доккхийча лай гувнашца Вашингтон хеталу дукха хана дензбаь лаьттача гонна юкъера яьтча санна.

Лайх мукъаяьнна Пенсильванияавеню яха цхьа улица мара яц — США конгресс чуйолча цIеноштеи КIайча цIеннеи юкъера моттиг. 200 бульдозер а йолаш массехк эзар болхлои салтеи хилар са хиллалца кердача президента сийна из лоаца никъ мукъабоаккхаш.

Президент ший гIулакхa тIа дIатIавахар дезде доладу кердача президента ший эгара хьалхара официальни къамаьл деш йолча конгресса малхбоалехьарча терраса юхе шетешаме хургхиларах дув биачул тIехьагIа.

КIайча цIагIара ара а ваьнна, Эйзенхауэрца цхьана машина тIа а хайна дув буача моттиге дIавахар Кеннеди. Вашингтонера дукха нах бар КIайча цIенгара конгрессе дIакхаччалца кердача президентага моаршал телаш латташ.

Дув баар дездеш вIашагIкхийттача нахa юкъе бар хьалхарчеи кердачеи США правительства беррига членаш, хьалха хинна США президенташ Гувери Трумэни, сенатораш, викалий палата членаш, дипломатически корпус, американски кхыча мехкашкарей дуккха кепайоазон корреспонденташ. Берригача мехкага дIахьувкх из церемони телевидене чу гIолла.

Кеннеди трибуна тIа ваьлар. США лакхехьарча судахочоа Уоррена нийсса духьала дIа а этта, аьтта кулг урагIа а дахийта, цунна тIеххьа шаьрдир дувна дешаш кердача президента.

Цул тIехьагIа къамаьл дир Кеннеде.

Ший къамаьл долалуча юххье кердача США президента аьлар, дерригача дуненна хар лов сона американски революци яьккхачар лотадаь хаьшк «укх бIаьшере яьча а тIемаца чIоагIъеннача а американций тIехьенна» бе дахалга.

Ше паччахьалкхен йоккхача посте хержача американски обществана хетарашта жоп луш, дIахо Кеннеде капитализма дунеи социализма дунеи тIахьийхар «Iилмо мукъахийцача Iаьржача низаша дуне дохададехь, лаьрххIа дале а е цIаьхха дале а нах вIаши хIалакбара гIулакх дIадоладаь деррига адамаш хIалакдалехьа, юха а машара тIабода никъ лахара».

Кеннеде аьлар, «нагахьа санна вай тIема низаш шеко йоацаш кхоачамболаш хуле, вай теша йиш я, из герз цIаккха а кхосса ца дезарах».

Президента дIахо аьлар, «цхьабакъда, доккхий а низ болча а мехкий шаккхе труппа шоай хIанзарча курсах кхоачамбаь Iе йиш яц, цу шинна а оагIонна дуккха мах дIабодаш долча вай ханарча герза тайпаша доккха дукъ качделлача хана, валар дахьача атомо хадданза яржаш бов а боагIаш сатем боа беш латтача хана.

Деррига а керда юхадIадоладергда вай, гIулакхаца хилар мелал йоацилга диц ца деш хилба шаккхе а оагIув, хIаьта дог цIена хилар массаза а дикача гIулакхашца дIахьокха дезаш да. Вай цIаккха а ергьяц переговораш кхераденна, цхьабакъда цIаккха а переговорех кхера а лургдац вай.

Шинна а оагIоно къоастадолда малагIча проблемех вай барта да, вай барта доаца проблемаш кIоаргача а ца кхухьаш...

Шинна а оагIоно хьаллоацалда Iилмо гучадаьха дикадараш, цо гучадаьккха унзара хIамаш а ца лоацаш. Хьадувла цхьана Iомадерида вай седкъий, карарзаергья вай яьсса аренаш, дIадоахаргда лазараш, довзаргда океаний бовхаш, лакхъергья культуреи торговлии».

ВIаши дика гIулакхаш леладе никъ мукъабаккхара, даим машар хургбола «бокъонаш йола керда дуне» хьадара нах тIа а хьехаш, Кеннеде белгалдаьккхар: «Из деррига даь доаккхалургдац е хьалхарча бIаь дийнахь а, е Iаьдала керте вай правительство латташ йоаккхача ерригача хана а, е вай хIанзарча тIехьено укх планета тIа йоаккхача хана дуца дала а мег из. ХIаьта а дIадоладергда вай».

Ше къамаьл даь йистевоалаш президента Кеннеде белгалдаьккхар ше оттаеча курса толам балар е цун ка ца ялар дуккха а дукхагIа долча даькъе американски халкъах, цунах шийх тийша хилар.

Президента къамаьл йистедаьначул тIехьагIа сводни оркестро США национальни гимн яьккхар, цунна тIехьа йоккхача топий залпах салют делар.

Дув биачул тIехьагIа парад хилар, американски тIема низий масса тайпарча эскараша дакъа а лоацаш.

Цул тIехьагIа КIайча цIен духьаларча президентски трибуна юхе гIолла хоза кийчъяь Америка 50 штата делегацей колоннаш чакхъяьлар. Дуккхача нахага национальни байракха бос бола доккхий плакаташ дар, дукхагIа долча даькъе «Американа машар беза» яха чулоацам а болаш.

КIайча цIагIара совещани

ВАШИНГТОН, 23 январь. (ТАСС). 23 январе Iуйрийна КIайча цIагIа США кердача президента Кеннеде паччахьалкхен секретараца Раскаца, оборона министраца Макнамараца, национальни кхерамзлен дешай президента лаьрхIа волча помощникаца Бандеца совещани дIайолайир. КIайча цIагIа корреспонденташка аьнначох, перерыв хинначул тIехьагIа совещане делкъел тIехьагIа шийболх дIахо бергба.

Теша воагIача бакъдаращца чIогIало а лувцаш, американски телеграфни агентстваша хоам бу, Кеннеде гулъяьча совещане кертера тема я советско-американски гIулакхаш, яхаш.

КIайча цIен викалаша аьннад, царна ховчох, совещани йистеяларах лаьца цхьаккха коммюнике арайоаккхаргьяц.

Керда заговор

АНКАРА, 24 январь. (ТАСС). «Ивнинг ньюс» яхача гански газето юха кепа техаб Триполе арадувлача «Таблюс эль-Гарб» яхача арабски газето Гвинеянеи Маленеи духьаларча империалистически заговора хьакъехьа беш бола хоам.

Газето яхачох, дукха ха йоацаш Французеи США-неи юкъе къайлагIа соглашени яьй Гвинеянеи шоай лоIаме долча кхыча африкански мехкаштеи духьала цхьана подрывной гIулакхаш леладара хьакъехьа.

Малхбузехьарча империалистий безам ба, йоах хоама тIа, заговораш а еш Гвинеягеи Малегеи къам ший лоIаме хилара политика йитийта. Цу тайпара безам ба цар французски сообществера вож африкански мехкаш Малхбузен лоIамах хургдолча хьала тIа лоаттаде.

Цу хIамах дийза «Ивнинг ньюс» яхача газето йоах, укх тIеххьарча хана цу мехкашка дуккха фальшиви ахча а французски герз а гучадаьннад.

США компанеш йохар

НЬЮ-ЙОРК, 24 январь. (ТАСС). «Дан энд Бредстрит» яхача американски статистически фирма даьча лоархIамех 1960 шера США декхараш дIатекха низ боацаш ехар ший деррига исторе чухь вIашагIкхийттача Штаташта тIаэттачул эггара йоккхагIа йола экономически кризис тIаэтта хиннача 1933 шерал тIехьагIарча моллагIча а шера ехачул дукхагIа компанеш.

Фирма беча хоамах, дIадахача шера ехар 15.445 компани е цул хьалхарча шера ехачул 1.400 фирма дукхагIа. «Уолстрит джорнэл» яхача газето деча мукIаралах, еха фирмаш кхы а дукхагIа я. «Дан энд Бредстрита» беча хоамах, бокъонца ехача дуккхача компанеша, судага а ца кхайкаш, шоаш йохар дIа а ца кхайкадеш, шоай рузкъа кредитораштa декъа раьза йолаш барт бу, яхаш язду газето.

Къаьстта дукха ехар гIишлош ю компанешй автомашинаш йохка фирмаши.

Мполо верах бола хоам

НЬЮ-ЙОРК, 23 январь. (ТАСС). Брюссельски радиогара хьахезачун тIа а дегIа Юнайтед Пресс Интернейшнл яхача агентства беча хоамах, Конго правительствера оборона министр Морис Мполо премьер-министраца Патрис Лумумбацеи сената председателца Окитоцеи цхьана Тисвильски лагерера Булуо яхача катангски набахта дIа а вига, цига оаккхарий хьисапе къиза низаш а деш, таIазараш дар бахьан долаш цу чу веннав.

Брюссельски радиос шийхоам Катанга административни центр лоархIаш йолча Элизабетвилера беча хоама тIа а бегIа бу.

ЛерттIа терко е металлолом гулъяра

Металлически лом дукхагIа дIаялара чIоагIа къахьийгад республикерча цхьайолча предприятеша. Паччахьалкхен план кхоачашъяь а ца Iеш, тIехкхоачашъяьй цар. Иштта металлолом дIаялара план 105,7 процент кхоачашъяьй Наурски района, хIаьта Старопромысловски района — 101,7 процент, ейгача промышленноста управлене предприятеша — 115,8 процент, кавэлектромонтаж яхача треста чуйоагIача Грозненски строительно-монтажни управлене — 103,4 процент.

Белгалдаккха дезаш да металлически лом гулъеш республикерча школай комсомольцашеи пионерашеи доккха дакъа лаьцалга. 1960 шера дешархоша гул а яь, паччахьалкхенна дIаеннай 3979 тонн металлолом. Гудермесски района дешархоша гулъяьй 305 тонн металлолом, Наурски района дешархоша — 230 тонн, Сунженски — 239 тонн, духхьал цхьан Грознерча школай дешархоша гулъяьй 2118 тонн.

Цхьабакъда, республикерча цхьайолча предприятей кулгалхоша шоай боахамашка эцац металлоломах пайда, хIаьта лоаладе из дIа а лац. Цудухьа, шоай декхараш меттел планови заданеш а кхоачашъяц цар.

Паччахьалкхенна металлолом дIаялара е ееззача тайпара терко яц «Малгобекнефть», Гудермесски, «Сунжанефть», нефтепромыслови управленеша, крекинг-завода, нефтемаслозавода, производственно-энергетически контора, Каргалински Сунженски колхозий кулгалхоша.

Шоаш яь решенеш кхоачашъяц Нохч-ГIалгIай совнархоза кулгалхоша а. Предприятешка тишъеннача, болх беш йоацача оборудоване списокашка а хьежа металлолома лаьрхIа из дIаялара 1960 шера 31 марта соцам баьбар цар. Цхьабакъда, из кхоачашбара цхьаккха хIама даьдац. Мехкдаьтта чакхдоаккхача заводашка дукха установкаш я массехк шера болх ца беш а, хIаьта дIахо болх бе кийч ца еш а. Цхьабакъда, царга хьожаш бац цу заводий кулгалхой. Производственно-товарни контора къаьна рельсаш хувца аьнна 70 тонн рельсаш еннай 1960 шера май бетта. Цхьабакъда, хIанз а хийцаяц уж. Иштта, цIена рельсаш еннай хувца аьнна машиннаькъахой транспорта а, цхьабакъда, цар уж ца хувцарах дIа ца луш 40 тонн металлолом йисай.

Металлолом гулъяри из паччахьалкхенна дIаялари боккхача лоархIамера гIулакх да. Совнархоза нефтепромыслови управленешка баланса тIера дIаяьха болх ца беш йола дукха скважинаш я. Нагахьа санна цу скважинашкара турбаш хьаяьхача дуккха металлически лом хургьяр. Цу гIулакха чIоагIа уйла е еза совнархоза кулгалхоша.

Мехкдаьтта чакхдоаккхача заводашкеи нефтепромыслови управленешкеи болх беш йоаца турбаш хьаяхара лаьрхха бригадаш вIашагIйохка еза.

Цхьаккха килограмм ца йойташ гулъе еза металлолом республикерча берригача къахьегамхоша, дешархоша.

И. ДОНЕЦ,
Нохч-ГIалгIай Росглавтормета управлене инженер.

Дика салоI мехкдаьттахоша

Вай республикереи кхыча моттигашкареи 160 мехкдаьттахо ва хIанз Грознерча «Нефтяник» яхача салоIача ЦIагIа отпусках салоIаш. Дика салоI цар. Каст-каста тайп-тайпарча моттигашка культурни походаш ю салоIача наха.

Иштта, дукха ха йоацаш автобусаца Гуржи мехкарча Казбеги яхача юрта баха хиннаб салоIа нах. ХIаьта берригаш цхьана Грознерча краеведчески музее баха а хиннаб. Музее царна Нохч-ГIалгIайчен Советски Iаьдал даккхарах дола къамаьлаш дир лекторо. Укх деношка салоIа нах М. Ю. Лермонтова цIерахча театре гречески драматурга А. Парниса язъяьча «Остров Афродиты» яхача драмага хьежаб. Цу драмага хьежаб салоIача ЦIен болхлой а. ЧIоагIа раьза хиннаб салоIа мехкдаьттахой артисташа ловзаьча ролашта. Ужжамо культпоходаш дукха ю салоIача наха.

А. ТИЩЕНКО

Теплоход фона гIайба тIа

ЛЕНИНГРАД. Хина флота центральни технико-конструкторски бюро хьаяьй феца лелача теплохода, е цох оалаш махиллара, фона гIайбаш тIарча теплохода хьоккама йола эскизни проект. Из кийчъеча дакъа лоацаш хиннаб московски Iилмахой. Кема модела тохкамаш а даьд, хIаьта цу тохкамех гучадаьннар доладоахийташ а да.

Хий тIеха дола моттигаш а хий лекъаь йоекъаш а новкъа хургьяц цу хьадерцолча кеманна.

Цун кIийле горизонтальни платформа хургья. Цу платформа тIа хьаергья кертера тIишлош а нах чуIеш дола цIенош а. Платформанна кIалха дуккха фо чудохийтаргда низ болча авиационни двигателаша. Хи тIара а, ша тIара а, лаьттан тIара а, фона гIайба тIа отталича санна, кема хьалъайде низ кхоачаш хургда платформанна кIал чутохаш дола фо. Иштта из кема даха деззача оагIорахьа дIалехкаш а хургья фона кIедж.

Дукха кIоарга доацаш а голаш етташ а долча хиш тIа леладе лаьрхIа да из кема. Сахьата 50—60 километр никъ бе йиш йолаш а хургда из.

Сурта тIа: кердача кема эскиз.

Спортсменаш — вежарий

Нохч-ГIалгIайчен спортивни вахаре массанена дика бовзаш ба вежарий Олег, Геннадий, Марат КагермановгIар.

ЗIаммига кIаьнкаш болча хана бургацах, иштта кхыдолча берий ловзарех уж ловзаш цхьаннена а дагадохацар цар вахар спортаца дувзаденна хургда, аьнна.

Эггара хьалха, стадионе спортивни яхье араваьлар Кагерманов Геннадий. Шийца деша баьгIача дешархоел котваьлар из вадарах. Цу гIулакхо дог гIоздаккхарах дIахо гимнастика е, футболах ловзача, легки атлетике, боксе дакъа лоацаш хиннав кIаьнк. Спорт дукха езаш а дика кийчо яь а хиларах Алма-Атерча паччахьалкхен физкультурни институте деша ваха вIаштIехьдаьннад Геннаде.

Программни предметаш Iомадешшехьа а мукъа ха нийсъелча шийна дукха еза спорт — бокс лелаяьй цо. Цудухьа Геннаде вIаштIехьдоалар институте а городе а боксах йолча яхье хьалхара моттиг лелае. Институте деша вагIача хана спортах толамаш даьхалга хьахьокх цунна тийннача сийлен грамоташа, дипломаша, свидетельстваша.

ЧIоагIа дог гIоздьлар вежарий физкультурни институте Кагерманов Олег деша вахарах. Институте деша вахалехьа тайп-тайпара спорт лелаяьй цо. Масала, хоккеях, боксах, гимнастиках йолча яхье дакъа лоацаш хиннав из. Институте деша вахалехьа тIехдика чакхъяьккхай Олега республикански физкультурни техникум. ЧIоагIа дукха езар вежараштa Геннаденеи Олегаи спорт. Цудухьа массайолча хана моллагIча спорте яхье баьлча а хьалхара моттиг йоаккхар цар.

Дика спортсменаш хиларал совгIа организатораш а бар КагермановгIар. Цар дакъа лоцдар института общественни, культурни вахаре. 1953 шера тIехдика институт йистеяьккхай Геннаде. ХIаьта цул тIехьагIа ши шу даьлча дийша ваьлар Олег а. ХIанз шаккха воша Нохч-ГIалгIайчене цIа а баьхка болх беш ба. Масала, Кагерманов Геннадий Грознерча педагогически институте боксах йолча секце кулгалдеш ва. Дика опыт йола спортсмен-хьехархо массанена дукха везаш а лоархIаш а ва институте. ХIаьта Олег республикерча спортивни общества председатела заместитель ва. Цул совгIа ше спорт лелаеш а «Динамо» яхача общества баскетболистий командана хьехаш а ва из.

Спортсмений кхоалагIа вола воша Марат Карагандински политехнически институт йисте а яьккха хIанз цу институте хьехаш а спорт лелаеш а ва. Баскетболах дика ловзарах спортивни хьалхара разряд лелаю Кагерманов Марата.

Б. ЧАХКИЕВ.

Керда техника кхаьчай

Дукха ха йоацаш Харьковски заводера «ТЭ-10» яха мощни керда тепловозаш кхаьчаб Гудермесски локомотивни депо. ХIанз чуйийнна кердача тайпара хьаяь машинаш Iомаеш а халкъа боахама мухь дIа-юха кхухьаш а ба тепловозникаши цар гIоне чаши.

— ХIанз цу тайпара 4 тепловоз ба депо. Механикаша а ерригача коллективо а чIоагIа безамца Iомаду уж, хIана аьлча духхьала цхьан сахьата 100 километрага кхаччалца никъ бу цар 3 эзарнел совгIа тонн мухь дIа-юха а хьош, йоах депо начальника К. Пилавова.

ЧIоагIа новкъостал ду керда техника Iомаеча Харьковски заводера баьхкача инженераша нн. Черновеи Кабцевеи. ХIанзале машинисташа нн. Абасова, Чшиева, Гончаренкос беза мухь тIабола составаш кердача тепловозашца Астрахане дIахкийлар.

Кастта цу тайпара кхы а тепловозаш кхоачарддолаш да депо. Цу гIулакхо торо хулийтаргья семилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъе.

С. ВОРОНИН.

Автобусаца дIа-юха вахара мах 5 кепиг хургба

Укх шера 1-ча феврале дENз г. Грозне лелача автобусашца дIа-юха вахарах хьадда цхьа мах боахаргба — 8 километрал кIезигагIа болча наькъах кердача ахчанца 5 кепиг.

Города юкъе 8 километрал гаьнагIа йодача автобуса наькъах шиъ тарифни участок ю, 16 километрал гаьнагIа йодачох кхоъ тарифни участок ю. ХIара тарифни участка тIарча наькъах цхьаьцца хьадда бола мах боакх.

№ № 1, 2, 5, 5а, 7, 9, 10, 11, 14, 16, 19 йола автобусаш кхоачача кхаччалца цхьан оагIорахьа дIавахарах тела беза мах 5 кепиг ба, пассажир мелла хьалха-тIехьа Iовоале а.

№№ 3, 4а, 6, 8, 12, 17, 18 йола автобусаша цхьан оагIорахьа беш болча наькъах шиъ тарифни участок ю. Масала, хьалхагIа 18 кепиг доаккхаш хиннача метта, Черноречье кхаччалца дIавахарах 10 кепиг тела деза.

№ 4 йола автобус лелача наькъах кхоъ тарифни участок ю. ХьалхагIа 26 кепиг доаккхаш хиннача метта, 36-ча участкера ваьнна Орджоникидзе майда йолча кхаччалца вахарах 15 кепиг тела деза.

Из гIулакх бахьан долаш дикка кIезиглургда бахача наха наькъах доадеш дола ахча. Къаьстта а пайдане хургда из центраи шоаш болх беча моттигаштеи гаьна бахача наха.

З. ТУЧАЕВ,
Нохч-ГIалгIай автотреста эксплуатаце отдела начальник.

Радиопередачай программа

26-ча январе: 6.35 — «ДикагIа пайда эца моттигерча удобренех» — передача (гIалгIай меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.25 — Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (нохчий меттала); 17.00 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.10 — кагирхошта передача (гIалгIай меттала); 17.30 — керда хоамаш нохчий меттала); 17.45 — «Хьалхарча экономически школайи кружкайи ладувгIархошта новкъостала» — передача (эрсий меттала); 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — «Къахьегама саг» — очерк (нохчий меттала); 18.30 — концерт.

27-ча январе: 6.35 — юрта боахама болхлошта передача (эрсий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.30 — концерт; 8.50 — Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (гIалгIай меттала); 17.00 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.10 — «ХIара Iаттагара 3000 килограмм шура» — передача (гIалгIай меттала); 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.45 — «Iалам лорадар — массане а гIулакх да» — беседа (эрсий меттала); 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — кагирхошта передача (нохчий меттала); 18.30 — концерт.

28-ча январе: 6.35 — юрта боахама болхлошта передача (нохчий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.15 — пионераштеи школьникаштеи передача (нохчий меттала); 8.30 — концерт; 8.45 — «Социалистически лагера бохаргбоацача низа хьаст» — беседа (гIалгIай меттала); 16.00 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.15 — «Ахматова Раисай творчество» — литературни передача (гIалгIай меттала); 16.30 — концерт; 17.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 17.15 — Сатирически радиожурнал (эрсий меттала).

Ред. зам. Дж. ХАМАТХАНОВ.

Масса а долча хIаман кхом бе

Промышленносте, юрта боахаме, гIишлош хьалъеча, массанахьа а массане шедола хIама чIоаггIа кходеш, лорадеш болх бар Iалаьмате боккха лоархIам болаш да, коммунистически парте хьалхленца семилетка хьалхарча шин шера планаш доккхийча толамашца тIеххкхоачаш а яь кхоалагIча шера план а иштта ханал хьалха тIеххкхоачашъе вай мехкара беррига къахьегамхой болабеннача хана.

Из ишта долга дика кхетадергда укх цифрай уйла йича. Вай республика машинаш еча предприятешка 23 процент металл дов, цох аханел дукхагIдар—6 эзар тонн — из хьоккхача хана доахача шолхашца дIадахе дов. ХIаьта металла цхьа тонн кхойича цох 90 барзкъаш тега машин е йиш я.

Берригача мехка Iалаьмате чIоагIа эшаш дола Iаьржа дошув — мехкдаьтта дукха доакх вай республике, хIаьта из хьадоаккхача хана дика лора а деш кхо а деш болх ца бар бахьан долаш дукха да а дов. Ерригача мехкдаьтта предприятешка мехкдаьтта хьалувца а из ца дойта а яьча хIамашка бокъонца болх байтача, довш дола мехкдаьтта 2—3 процент кIезиглургда, хIаьта цхьа процент из кIезигдаларо шера 120 эзар гаргга тонн мехкдаьтта кходу.

Цхьан шера вай республике хьаеча гIишлошка дIайолхача материалий цхьа процент кходича 4 миллион сом пайда хургбар, цох кхы тIа а 1600 дика квартира е йиш я.

Иштта боккха лоархIам болаш да балха ха кхояр а. Ерригача Советски Союзерча болхлоша цхьа секунд балха ха кхойича 800 эзар сом пайда хургба, цох 320 квартир е йиш я.

Социалистически яхьи, коммунистически къахьегама болами, комплексни механизации автоматизации, рационализаторски предложенеши юкъе а кхухьаш производствана дика доал даро Iалашду тайп-тайпарча предприятеша хьадечунга дIадода хIама, ахча, ха кхояр, къахьегама овсарле лакхъяр, цунца ворхI шерарча плано вайна хьалхашка оттадаь сий дола декхараш ханал хьалха толамца кхоачашдар.

Цу тайпара дика болх барца коммунистически къахьегама коллектив яха сий дола цIи яккха гIертача крекинг-завода цхьоалагIча цехо 1960-ча шера цхьайтта бетта план ханал хьалха кхоачаш а яьй 800 эзар сом ахча а кходаьд. Цул совгIа цеха болхлоша еннача рационализаторски предложенеша кхы а миллион сом ахча кходаьд. Доллача хIаман кхом а беш болх дика барца къаьстта белгалбаьннаб боккхагIа бола оператораш В. Удалов, А. Клепов, операторaш Ю. Гречкин, Ю. Лопанский, иштта дуккха кхыбараш а.

Старопромысловски района мехкдаьттахоша шера йола мехкдаьтта даккхара план ханал кхо кIира хьалха кхоачаш а яь, хьайоаккхача хIара тоннага дIадодар кIезигдарца 1960-ча шера 450 эзар сом ахча кходаьд.

Грознерча комсомольцаша семилетка шоллагIча шера вагонаш сайца латтилга кIезигдарца 8 эзар вагон мукъа а яьккха царца итташ эзараш тоннаш мухь дIабихьаб. Мехкдаьттах тайп-тайпара продукташ йоахача завода коллективо шера йоагIа валови продукци арахецара план итт ди хьалхагIа кхоачаш а яь продукцега дIадодар кIезигдарца шера 1 миллионни 320 эзари сом ахча кходаьд.

«Красный молот» завода кузнечни цехе кулгашца тувсаш еш хинна 40 тайпа аьшка оатхал кепа етташ ярца шера 46 тонни, пхелагIча цехо аьшка листаш кхом болаш тедарца 100 тонни металл кходаьд, хIаьта комсомольцаша а кагирхоша а 900 тоннал совгIа металл гулдаьд.

Цу тайпара ахча, металл, кхыдар кходарца мехка боахама доккхий пайдаш даь предприятеш, колхозаш, совхозаш дуккха а я вай республике. 1960 шера плано лаьрхIачул совгIа вай ерригача Нохч-ГIалгIай республике кходаь ахча 13 миллионал совгIа сом да.

Цхьабакъда, из ишта дале а, кIезига яц вай республике бокъонца хIаман кхом ца беш предприятеш а къахьегамхоша кходаьр а хьадаьр а харцахьа доадеш кулгалхой а.

ДIадахача шера аьхкий отпусках салаIа Кировобаде вахача «Сельстрой» треста автотранспортни контора директора Осипова тIехьа, цун хIамаш а ийца, эзараш километраш никъ а беш автомашин яхийтай эксплуатаце начальника Тангиевеи хьалха хиннача керттерча инженера Аветисовеи. Цул совгIа, лорашкара харцахьа каьхаташ а даьха уж шоаш а бахаб Кировобаде «салаIа». «Сельстрой» треста № 1 йолча СМУ керттерча инженера Черевковс кулгаш яздаьча бокъонех автомашина Кировобадерча курортникашта гIулакхаш деш яьккха ха городашка Орджоникидзеи Алагиреи болх беш яьккхай аьнна 250 сом деннад. ХIаьта цу предприяте дуккха а автомашинаш спидометраш а йоацаш, баьча наькъа а балха а бокъонца лоархIам а боацаш лел. Цу тайпара болх беча моттигашка ахчан а, бензина а, цхьанна хIаман а кхом хила йиш яц.

Паччахьалкхенга ялат, дулх, шура, фуаш дохкара декхараш а кхоачашдеш дика болх баьб дIадахача шера Шелковской района «Коминтерн» колхозо, цхьабакъда, баьча лоархIамо гойт трактораши царна тIехьаювза машинаши бокъо йоацаш сайца латтар бахьан долаш колхозо эзараш сома маьха юртбоахама продукци ца яккхар.

Шалински района «Джалка» яхача совхозе Хаджимурадовас кулгалду звено шекара свекла дIайийнача кхай тIа кхозлагIа оасар де елар. Бухгалтере болхлоша кхозлагIа оасар дича ахча дукха гIоргда а аьнна, звено гадаккха кхы саг а ца хулаш, де дезашехьа а кховлагIа оасар данза йиса свеклаш гектара тIара 350—400 центнер яккха йиш йолча 280 центнер мара яккханзар. КIеззига ахча кходе беннача бухгалтере болхлоша а цу гIулакха бокъонца хьисап де ца хайнача совхоза кулгалхоша а доаккха зе дир совхоза.

Саясановски района «Горец» яхача колхоза 5 трактор я. Царех цаI капитальни ремонт е езаш я, шоллагIчун ши клапан йоаца бутт баьннаб, кхоалагIчун мотор колхоза правленена юххе улл, рама юртал ара улл, хIаьта вож оатхалаш вIалла мичай ховш а яц. Цу тайпара во доалду цу колхоза кулгалхоша кхыча юртбоахама техникана а. Из тайпа хIаман кхом ца беш, доал во деш моттигаш кхыча колхозашка а совхозий отделенешка а я.

Семилетка хьалхарча шин шера планаш доккхийча толамашца тIехкхоачашъяро чIоагIа гIад а бига, дукха ха йоацаш хиннача ССКП ЦК Пленума соцамаш а Iомадеш гурахьа хургйолча ССКП XXII-ча съезда сийна семилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъе лакхера социалистически декхараш тIа а ийдеш боахк берригача мехкара а вай республикера а къахьегамхой.

Эггара хьалха цу тайпара социалистически декхараш тIа а ийца, семилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъе шерра социалистически яхь йоаржаяра вай республикера беррига къахьегамхой тIахьехаш кхайкарал даьд «Старогрознефта» болхлоша. Цар шоашта тIаийцача дуккхача дикача декхараштa юкъе да: 1,5 миллион киловатт-сахьат электричества низ кхобар, хIара вилагIча болхлочох рационализатор а ваь 500 рационализаторски предложени балха юкъеяхьарца, 100 эзар сом ахча кходар, паччахьалкхен рузкъа а материалаш а кхояр, лораяр.

Иштта, шоаш тIаийцача социалистически обязательствашта юкъе шедола хIама кходара хьакъехьара декхараш тIаийцад укх кердача шера кхыча предприятеша а.

Грозненски химически завода коллективо укх шера тIаийцача социалистически декхараштa юкъе да 1,5 миллион киловатт-сахьат электроэнерги кхояр, 800 эзар рационализаторски предложени балха юкъеяхьарца 300 эзар сом ахча кходар.

Литейно-механически завода коллективо тIаийцача декхараштa юкъе да дикагIа йола къахьегама методаши рационализаторски предложенеши балха юкъеяхьарца, материалийи электроэнергеи кхом барца плано лаьрхIачул совгIа 30 эзар сом ахча кходар.

Иштта, хьадеча хIаманга дIайолха материалаш, электроэнерги кхояр, рационализаторски предложенеш балха юкъеяхьар, къахьегама овсарле лакхъяр Iалаьмате боккха лоархIам болаш да хьадеча хIаманга дIадодар кходара а шерра коммунизм хьалъяра вайна хьалхашка латта декхараш толамца кхоачашдара а.

Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацеша боахамий кулгалхоша чIоаггIа уйла тIаяхийта еза шедолча хIаманна кхом бара. Цу хьакъехьара декхараш юкъедахьа деза ССКП XXII-ча съезда сийна тIаэцача социалистически декхараштa, чIоаггIа терко е еза уж декхараш бокъонца кхоачашдара.

Х. ДЖАБРАИЛОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре.

Йоккха зал — **«ДуIа долалуш».**

Долалу: 10, 12, 4, 6, 8, 10.

ЗIамига зал № 1 — **«ДуIа долалуш».**

Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 — **«Дув къаьрбаьр».**

Долалу: 9, 11, 1, 3, 5, 7, 9.

ЗIамига зал № 3 — **«Дув къаьрбаьр».**

Долалу: 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15.

«Родина» яхача кинотеатре.

«ДуIа долалуш».

Долалу: 8.40, 10.35, 2.25, 4.20, 6:15, 8.10.

«Бирса ди».

Долалу: 12.30.

Город Грозне Новая Катаяме, Нефтяная улицах вахача **Белов Владимир Дмитриевича** суде деннад город Грозне, Краснофлотская 4/17 яхаш йола **Белова Валентина Алексеевна** ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда г. Грозне Ленински района халкъа судо.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.
1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3. Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.
СФ03018 Заказ № 704